

1897. évi 2783. szám.

Olajszállítási hirdetmény!

A selmeczbányai m. kir. bányagazgatóság alá tartozó bányaműveknél 1897. évi október hó 1-től számitandó évre 866, azaz nyolcezerhatvanhat méterháza két-szer finomított repceolaj szükségeltetik, és ezen mennyiségből:

A szelaknai m. kir. bányahivatal selmeczbányai raktárába 600 q. A körmöczi bányahivatal körmöczi raktárába 106 q. Az aranyidkai m. kir. bányahivatal aranyidkai raktárába 100 q. Az urvölgyi m. kir. bányahivatal urvölgyi raktárába 17 q. magurkai raktárába 23 q. A vörösvágás-dubniki m. k. bányahivatal dubniki raktárába (Eperjesen át) 20 q. Összesen 866 q.

Ezen olajmennyiség a szállítás elvállalása, illetőleg a szállítási ajánlat elfogadása után, vállalkozó által a fent megnevezett raktárakhoz állítva szállítandó, még pedig azon részletekben és akkor, a minőkben és a mikor a megnevezett bányahivatalok megrendeléseiket közvetlenül a vállalkozónál megteszik; megjegyeztük azonban, hogy a szelaknai, körmöczi és az aranyidkai bányahivatalok lehetőleg 50 méterházas részletekben fogják szükségleteiket megrendelni.

A szállítványok mindig az illető bányamű raktáraknál vétetnek át, és a minden egyes szállítványért járó pénzsösszeg, a szállítvány kifogástalan átvétele után bélyeges nyugtatót ellen a selmeczbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál fizetetik ki.

Biztosítékul a szállítandó egész olajmennyiség értékének megfelelő tíz (10) százaléknyi óvadék készpénzben, vagy biztosítéképes papirokban az ajánlatához csatolandó.

Ajánlattétő köteles továbbá határozottan kijelenteni, vajjon saját gyárában fog-e az olajat előállítani, vagy pedig másnak gyárából szerzi be; az utóbbi esetben tartozik világosan kijelenteni, vajjon hazai, avagy külföldi gyárból szerzi-e be; köteles végül megkijelenteni, hogy hazai vagy külföldi terményből gyártatik-e az olaj. Az 50 kros bélyeggel ellátott szállítási ajánlatok, melyekben a felajánlott ár az átvételi raktárakhoz állítva — megnevezendő, lepecsételve és a czimlapon «Repceolajszállítási ajánlat» felirással ellátva, 1897. évi szeptember hó 16-ig este 6 óráig, a selmeczbányai m. kir. bányakerületi főpénztárhoz küldendő be.

A m. kir. bányagazgatóság fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül bármelyiket tetszése szerint elfogadhassa, esetleg valamennyit visszautasíthassa. 7302

Selmeczbányán 1897. évi augusztus hó 11-én.

M. kir. bányagazgatóság.

Karinthiai Római forrás. legtisztább, szénsavdús, alpesi savanyvíz, kifinó hatás-sal mindenféle betegségnél legízesebb asztali víz. 7277 gyarországi forrártár: KOLLER TESTVÉREK gyógytára a «Nagy Kristóf»-hoz Bpest, Kristóf-tér.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ. Eddig el nem ért HATÁS. KIELHAUSER H. folyékony Glycerin-Crème. ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napfénytől, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot. Glycerin-Crème-Szappan kiváló enyhe, báronyszerű bőrt élők. A Glycerin-Crème használatánál ajánljátok a Párisi Hőlgypuder a legártalmatlanabb pudert, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamított párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a czimképen, valamint a leírásán a mellékelt védjegy van. Raktár minden gyógyszerárban és illatszer-üzletben. Magyarországi forrártár: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára Budapest, Király-utca 12.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészesség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Elya s dr. Duchesne-Dapace klin-tanár, beültetend lovagja — meggyógyulása után Boisson gyógyosz. által készített «per-sa-pilla», vesiculoseivel előállított növ. készítmény. Egy 3 fros nemzetközi posta-utalvány küldésével bírm. szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Mont-marte, Paris. Budapeston kapható: Török József gyógy-szerésznél, király-utca 12. szám. 7050

Magasabb nőnevelő-intézet. A Horváth-féle nőgymnáziumban, valamint a hozzácsatolt elemi és ipariskolában f. hó 19-én kezdődtek a beiratások az intézet helyiségében. 6874 József-körut 19. szám.

Cacao van Houten. jósa, szaporasága és pompás zamata következtében a cacao-szakértők előtt minden más cacao fölött állandó előnyben részesítették. 6989

PARFÜMERIE LOHSE. Edelveilchen. a legpompásabb ibolyaillat, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: illatszertár — szappan — arczpor — pipere-víz 7068 brillantine — illatpárnák. Gustav Lohse, BERLIN W. kir. udvari szállító. 45/46 Jägerstrasse 45/46. Kapható valamennyi illatszerészet, diszmuári, gyógyfűszerészet- és gyógytárban, valamint minden fodrászüzletben Ausztria-Magyarországon.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére és fen-tartására legkifinomott, teljesen ár-talmatlan, vegytiszta és zsírmen-tes készítmény a 7163 Margit Crème. Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mit-esser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tude bájos arczjant kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hőlgypor 60 kr. 3 szinben. Margit szap-pan 35 kr. Margit fogpép (Zahn-pasta) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógytára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Forrártár: Török József gyógytára, Budapeston Király-utca 12.

Színes selymekelmék. ugymint fekete és fehér minták mindenféle minőségben, igazi gyári árakon, a valódiság- és jószágért való jótállással, méterenként 32 krtól 12 fríg, porlós- és vámmantésa a házához. A legelőny-sőbb, közvetlen bevásárlási forrás magánosok részére. Ezer meg-ezer elismerő levél. Mintak franko. Svájcba levélporto kétszeres. GRIEDER ADOLF ÉS TSA selymekelm-gyártak szívesége Zürich. 0935 Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Legzelesteribb sámfá kapható FÖLDVÁRY IMRE férfi divat és fehérmemű raktárában. párja frt 1.50 Budapest, IV., Koronaher-czeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7301 Férfi cipők, Jäger-árúk, vadász- és sport-cizkék dús választékban kaphatók. Árjegyzék bérmentve.

Új találmányu orvosságok. Imre-féle Migraine-Pastilla, főfájás és fejfogórs ellen. Földműl minden eddigi e nemű szert. Hatása gyors és biztos. Egy doboz ára (használati utasítással) 1 frt. Imre-féle Fogbalzsam. Legjobb szer minden fogfájás ellen. Néhány pillanat alatt a legmakacsabb fájalmat is megszünteti. Egy üveg ára (használati utasítással) 50 kr. Imre-féle Tyúkszem-szesz. Minden eddigi tyúkszemről szernél sokkal jobb és biztosabb hatású; úgy tyúkszemet, mint minden-féle bőrké- enyédést és szemölcsöt fájdalom nélkül és hamar elenyésztet. Egy üveg ára (használati utasítással) 35 kr. 7283 Szétküldés postai utánvétellel. — Kapható: IMRE JÓZSEF «Magyar korona» gyógytárban Csucsán (Kolozs m.)

Tessék kísérletet tenni és meg fog győződni, hogy patkányok és pocogerek kiirtására minden körülmények közt leg-biztosabb a László József gyógyyszer-áttal feltalált patkány pusztító-szer. Bámulatos hatását és biztos sikerét ezernyi ezer elismerő nyilatkozat bizonyítja. Ara 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt használati utasítással. — Kapható: LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél Maros-Ujvár (Erdély). 7291 Budapesti forrártár: Egger-féle gyógytár a «Mádroz»-ban.

MATTONI-FÉLE GIÉSSHÜBLER legtisztább égvényes SAVANYUKUT

ŐS BUDAVÁRA Augusztusi műsor: A magyar daltársulat új műsorral. Carmencitta, spanyol tánczosnő. Hilaris & Tordant, francia excentriquo. Maurice, a világ leghíresebb kerékpárművésze. Trio Galway, zenebohócsoport. Tribby, angol ének-és tánczosport. Geriting-csoport világghírű légtornászok (a repülő ember). Seymour Gilbert és társulata nemzeti dal és tánc. The Quavers zenebohócok. Henderson & Stanley, quartett burlesque és paródia. Naponta hangversenye a berlini szimfonikus zenekarnak. Katonazene felváltva a honvédzenekar által. cs. és kir. 6-ik, 69-ik és 19-ik gyalogezred zenekara által. Csizgányzene. Tambura. 7195 Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr., azontul 30 kr. Ünnepegy alkalommal este 6-ig 40 kr., azontul 50 kr. A földalatti vasut éjjel 1 óráig közlekedik.

Feszty társaság körkép palotájában Városliget 7173 Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem óriási körkép. Látható reggel 9 óratól esti 8 óráig. Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekegy 30 krajczár.

36. SZÁM. 1897. BUDAPEST, SEPTEMBER 5. 44. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekre a postailag megkötözött viteldij is csatolandó.

BEZERÉDJ ISTVÁN. 1795—1856.

Az időnek lassú, de szakadatlan munkája egyre hinti a feledés porát mindenre, a mi volt, s réteget rétegre rakva, egyre vastagodó takaróval borít be mindent, a mi a mulandóság hatalmába esett. Hir, név, tettek, események mind örökre elenyésznek lassanként, ha az emlékezés legfőbb eszköze, a történetírás, nyitva nem tartaná éber szemeit, s a kutató föl nem bolygatná a múltak betemetődött nyomait. Közélebb abból az alkalomból, hogy Tolnamegye szobrot akar emelni egyik legjobb fia és legnagyobb jölteveje, az ezeltől 41 évvel elhunyt Bezerédj István emlékeztetének megörökítésére, Leopold Samu e jelesünkről nagyobb tanulmányt írt, a mely előbb a «Budapesti Szemle»-ben, aztán pedig Bezerédj István arczképével díszítve külön lenyomatban is megjelent oly czélzattal, hogy hősének eszméit a mai nemzedéknél is terjeszse, s hogy a szoborállítás mozgalma iránt országos érdeklődést keltsen. S készséggel elismerjük, hogy a buzgó szerző hivatott tollal és nemes lelkesedéssel végzé feladatát. Egész szeretetre és tiszteletre méltó voltában állítja képzeletünk elé az első adózó magyar nemest s igen alkalmas fényvel világítja meg annak életét, szereplését, hatását és egész lelkiületét. E derék tanulmány nyomán, mely első tüzetesebb élet- és jellemrajza a Beöthy Ödöntől «örök igazság» mellék-névvel megírt Bezerédj Istvánnak, a «Vasárnapi Ujság» is örömet vet visszapillantást századunk közéletének e nevezetes kitűnőségére.

Bezerédj István régi és előkelő nemes család ivadéka. Sopronmegyében Szerdahelyen született 1795 november 28-án, de szülei (tolnai Bezerédj István és felsőbüki Nagy Erzsébet) még kis korában tolnamegyei birtokukra, Hidja községbe költözvén, gyermekkorát ott tölté s jogi tanulmányainak végeztével ott lépett a közpályára is 1819-ben, mint megyei aljegyző. A nagy készült-ségü és jeles tehetséggel megáldott komoly ifjú csakhamar magára vonta a közfigyelmet. Tihanyi Tamás főispán tiszteletbeli megyei főjegyzővé nevezte ki, s ő ez állását úgy töltötte be, hogy tekintélye és népszerűsége napról-napra emelkedett. 1825-ben megházaso-

dott, nőül vevén nagy műveltségű rokonát, Bezerédj Amáliát, ki később egyetlen leányuk, Flóra kedveért a «Flóri könyve» című gyermek-olvasókönyvet írta, mely csakhamar országosan elterjedt és még ma sem ismeretlen. Bezerédj hidjai kastélya nemcsak példás boldogságú családi otthonná lett, hanem rendes gyűlöhelyévé is a megyei uraknak, kik — nevezetesen Csapó, Sztankovánszky, a Perzelek, gr. Festetich, nemeskéri Kiss, a Dörtyek, stb. — rendszeren oda sereglettek, különösen ha a közlegő megyegyűléseken nagyobb fontosságú ügyek voltak tárgyalandók s a vendégszerető háziúrral ott vitatták meg előlegesen a megye és az ország ügyeit. Bezerédj azonban nemcsak a közéletben, hanem otthon mint földesúr is tündökölt. Tekintélyes birtokát valóságos mintagazdasággá alakította s azon egy új iparágat is honosított meg, a selyemtenyészést, mely aránnyal rövid idő alatt annyira fejlődött, hogy annak nagyobb-szabású folytatása végett saját területén, egy ma is főnnálló falut alapított, Szederest, így nevezvén azon nagy eperfa- (a Dunán túl szederfa-) ültetvényről, melyet a hernyók táplálása és

egyszersmind az ottani homokos föld megkötése végett létesített. Szederes neje népiszkolát, ő pedig templomot épített és jobbágjai közt évről-évre válogatott népies olvasmányokat osztogatott ki, hogy azokból haza- és emberszeretetet, s általában hasznos tudnivalókat tanuljanak. E mellett személyesen is sürün érintkezett a határtalan jótékonyaságra iránta hálás néppel. Ha szabad ideje volt, minden reggel korán lóra ült és sorra járta tanyáit, meg Szederes házait; mindentüve beszélt, mindenről tudakozódott s a hol bajt talált, haladéktalanul segített vagy tanácsot adott, a mint a szükség kívánta. Tolnamegye Bezerédj, politikai, közgazdasági és emberbaráti nagy tevékenységéért, mint szintén jeles szónoki tehetségeért legelső emberei egyikének tartván, 1830-ban követül választotta az országgyűlésre, hol ő teljes meggyőződéssel az ellenzékhez csatlakozott, mert az akkori szomorú időkben ő is úgy gondolkodott, mint Kölcsey Ferencz, ki «Országgyűlési Napló»-jában egyebek közt így fejezte ki az akkori politikai helyzetre vonatkozó véleményét: «Uraim, drága collega uraim, mi a patriotizmus? Felelet: az oppositio! És mi az oppositio? Felelet: Tagadása annak, a mit az udvar állít és a personalis.»

Bezerédj az országgyűlésen azonnal feltűnt. Mindenki elismerte, hogy előkelő szerepre van hivatva. De ez az országgyűlés a Párisban kitört júliusi forradalom hírére csakhamar főszo-lván, Bezerédj csak a következő 1832/36-ki országgyűlésen kezdhetette meg nagyobb tevékenységét. Deák Ferencz is ezen az országgyűlésen lépett föl először s a lelki rokonságnál fogva csakhamar szoros barátságot kötött Bezerédjvel, harmadikül szegődvén hozzájuk a nagy tekintélyű Kölcsey Ferencz, kivel együtt ők voltak az akkori haladó párt vezérei. Ezen országgyűlésnek legnevezetesebb tárgya az urbéri munkálat volt, melyet a rendek csak hosszú viták után fogadtak el, mert sokan végzetesnek tartották, hogy a jobbágy örökösen megvált-hassa magát a földesúri terhek alól. A törvényjavaslatot már a főrendek is majdnem változatlanul magukévé tették, de a demokrácia réméről féltő kormány nem fogadta el. Ez az ellenzés nagy vihart keltett a rendeknél. Deák, Kölcsey, Beöthy, Bezerédj egymás után szólaltak föl a kormány önkénye ellen és a nép szabadsága érdekében. De hiába volt minden. A kormány állta-kon kivette, hogy a törvény eredeti szerkezetét megmástitotta. Az új törvény segített ugyan a jobbágyok sorsán, de a polgári jogokat továbbra is megtagadta tőlük. Az egyenlőség, lestvénység, szabadság

eszméiert és elveiert őszintén lelkesedő és kitaróan küzdő Bezerédjt ez a méltatlanság nagy elhatározásának indította. Hogy az örökvalóság üdvös voltát tette bizonyítsa, 1838-ban törvényes szerződésre lépett medinai jobbágyaival, melynél fogva a jobbágyok az úrbéri kilenczedet megszabott mennyiségű terményekért megváltották. Ez a szerződés ugyan csak 1846-ban érvényesülhetett, de mint első megváltási eset nagy meglepetést keltett országszerte. Másik, még nagyobb fontosságú tette volt, hogy az elavult nemesi kiváltságok, s nevezetesen a nemességnek a köztelhivveléstől való mentessége ellen nemcsak fényes szóvaloklatokkal, hanem ismét tettel is fellépett. 1844 december 16-án történt, hogy a megyén az országgyűlés működéséről egy nagyszabású bíráló beszédben beszámolván, egyszerször is kötelező iratot terjesztett elő, mely szerint belép az adózók sorába, s arányát a megye közadójának mennyiségét véve, évi adóját 300 pengő forintban határozta meg. Ez a tette annyira meglepő volt, hogy még Széchenyi is élesen kikelt ellene a «Jelenkor» című újságban, a *pisztoly idő előtti elsülésének* bélyegezven eljárását, a miért aztán Szalay László, b. Eötvös József és Kossuth Lajos kemény szavakban szólaltak föl Széchenyi támadása ellen, ki a «Kelet népe»-ben ugyanazt hirdette, a mit Bezerédj megvalósított. De követték Bezerédj példáját mások is, nevezetesen Deák Ferencz is oly magasztalással adta elő az első adózó nemes szép tettet Zalamegye 1845 márcz. 3-iki közgyűlésén, hogy beszédének hatása alatt nyomban 204 nemes vetette magát önkéntes adó alá.

A köztelhivvelés mellett szintén hatalmas szóval sürgette a polgári egyenlősítést, a zsidók emancipálását, mert csak az emberi jogok egyenlősége lehet alapja nemzetünk boldogságának, és mert milliók szolgálata néhány száz ezer nemes kiváltságának fontartásáért ellenkezik az örök igazság elvével.

Akkor sokan, kivált a szabadelvű gondolkodás ellenségei, ábrándozó idealistának mondogatták Bezerédjt, s ime ma, hála a haladás szellemének, az idealista eszméi legnagyobb részét annyira megvalósultak, hogy a mai kor gyermeke szinte meghökken, ha olvassa, hogy ez előtt félszázaddal ábrándozónak nevezhette valaki ezeknek az eszméknek első harcosát.

Közművelődési, közgazdasági és emberbaráti törekvései és igatásai általános emberi magaslalon, mint az örök igazság apostolát tüntetik föl előttünk Bezerédjt; de hasonló magaslalon látjuk őt, mint hazafit is, mikor például a magyar nemzet erősítése és a magyar nyelv állami jogosultsága mellett küzd, még pedig az első sorában. E miatt a bécsi kormány a harminczas évek végén egy időre ki is szorította a törvényhozók közül azzal az erőszakoskodó hirdett választással, mikor Tolnamegyét sikerült rávennie, hogy Bezerédj és Perczel Miklós megválasztását érvénytelennek nyilvánítva, új választást rendeljen el. Ezen új választás alkalmával volt a kormányok fő kortese az a *Pecsovics* gazdatiszt, a kinek a neve azóta megbélyegző politikai jelzővé lett. De Bezerédjnek szép elégtételt adott az országgyűlés, mert noha nem volt tagja a követi táblának, a szakástól eltérőleg mégis megválasztották a büntető kodex-készítő bizottság tagjává.

Az 1840-iki országgyűlésen azonban már újra ő volt Tolnamegye egyik követe, mikor egyebek közt hatalmas beszédben követelte, hogy a kormány végre magyar legyen, a magyar nemzetet forrjon össze, s akkor a nemzet támogatni fogja; de addig sem ő, sem pártja nem ajánl újonezot. Nemes bével követelte, hogy a kormány leirataiban a magyar nyelvet használja s a király magyarul szóljon az ország rendeihez. «Mert — úgymond — ha a felség a németekkel németül, a csehekkel csehül, az olaszokkal olaszul szól: mért legyen épen a magyar az a mostohagyermek, a kivel anyanyelvén nem beszélnek?»

És e követelések nem hiába hangzottak el. 1844-ben a királynak Szögény László ellenjegyzésével január 23-án kelt leirata már teljesíti a rendek legtöbb kívánatát. A királyi leiratok, a végzések, a királyi előadások és válaszok azontúl mind magyarul szólnak s kimondatik, hogy a törvények kizárólag magyar nyelven alkotassanak.

Háromszáz esztendő óta ekkor hallja a nemzet először Bécsből a magyar nyelv hivatalos pártolását. A királyi leirat fölolvassása után Bezerédj állt föl, hogy a meghatott rendek érzelmeit tolmácsolja s egyikét tartja legszebb parlamenti beszédének, telve hazafisággal és bőles mérséklettel. Elérkezényülten kérte a rendeket, hogy e nagy esemény alkalmából bocsássanak meg, felejtssék el mindent, a mi rossz, vétkes történt a két fél között; vessék az engesztelődés fátyolát a múltira és csak a szebb jövő megalkotása álljon előtük; szállja meg az engesztelődés lelke a hazát, ennek egyes fajt, a törvényhatóságokat és az országgyűlést...

Fátyolát a múltira, s egyesülés a jövőre nyelvünk, nemzetiségünk ügyében — általános jelzővé lett ettől fogva. Annál nagyobb fölháborodást keltett az az 1843-iki októberi királyi leirat, mely a horvát követeknek megengedi, hogy az országgyűlésen latin, vagy horvát nyelven szólhassanak. Ekkor is Bezerédj állt elő eszenesítő indítvánnyal, ajánlván, hogy kéressék meg Ő felsége, világossítsa föl a nemzetet a mind jobban elharapódzó iller és panszláv mozgalmakról, és nyugtassa meg azon intézkedések iránt, melyeket a kormány e tárgyban tenni fog. Nyíltan beszél, — úgymond — mert az igaz szándék legbátrabban lép föl; sima, mézes szavakba burkolódnai nem akar. «Szomorú volna — kiált föl, — ha az a halfőlfogás diadalmaskodnék, hogy a horvátok jölléte csak a magyar nemzetiség kárára gyarapodhatnék... Pedig a horvát megyék, mikor nem a horvát nyelvet védik, hanem a latin kedvéért a magyart szorítják háttérbe, leggyöngédebb érdekeink föllázadását kötik ki megelégedésük árául.» S Bezerédj indítványát a nagy többség nyomban elfogadta.

Az 1847—48. évek végre gyümölcsözőkké tették azokat a magvakat, melyeket Magyarország közvéleményébe Bezerédj és társai vetettek. Az 1848-ki országgyűlésen azonban már nem iparkodott nagyobb szerepet vinni. Pártja és elvei diadalra jutottak s ő e diadalból nem kívánta részét kivenni. Hivatalt nem vállalt. Az országgyűlésen csak akkor szólalt föl, ha a nép érdekéről volt szó. Úgy kívánta volna államéletünket berendezni, hogy az államhatalom lehetőleg kímélje a szegényeket a gazdagabb osztály rovására. «Álomnak és ábrándnak tartom — mondá egyebek közt. — hogy a törvényhozás meghatározza, hogy hány hold földet lehessen valakinek bírnia. Birjon kiki annyit, a mennyit tehetsége szerint bírhat. Azt azonban érzi mindenki, hogy ezt szabályozni kell; mert a ki milliókat költhet, az könnyen és legolcsóbban szerezhet, és ezen különbség az osztályok között kiáltó, utóbb pedig elviselhetetlen lesz. Ennek orvossága a *progressiv adó*. A *progressiv adó* behozatalát (mely szerint mennél nagyobb jövedelme van valakinek, annál nagyobb arányban járuljon az állam költségeihez), eltávolíthatatlannak érzem, s látom, hogy ha csak a legelső alapigazságokat a polgári társadalomban megrendíteni nem akarjuk, talán ez az a mód, hogy azon mozgalomnak, mely Európát nem annyira politikai, mint szociális tekintetben fenyegeti, elejét vegyük. Mert azzal a közhatalom a józan mozgalom élére áll, s csak az által lesz képes a mozgalmat fékezni és vezérelni. Kimondom itt, hogy ha nem sikerül a polgári hatalomnak, hogy élére álljon e mozgalomnak, mely a világot elárasztja: eljön az idő, hogy azt kormányozni nem fogja, hanem maga is el fog a mozgalom által sepertetni.» S nézzünk szét napjainkban: nem élesen s nem messze látott-e Bezerédj a jövőbe?

Debreczenben a békepárt mellett buzgólkodott; de a törekvés meddő maradt. Később, mikor csillagunk lehanyatlott, Haynau Bezerédjt is elfogatta s halálra ítélte. De 1850-ben ugyancsak Haynau a bécsi kormányval való torzsalkodás között másokkal együtt neki is kegyelmet adott, s Bezerédj szabadon, de rendőri felügyelet alatt Hidjára vonult haza, hol Deák Ferencz, Scitovszky primás és más barátai meg-meglátogatták, bár nem gyakran, mert nem akarták rá nézve a rendőri felügyeletet súlyosbíttani, mely a nélkül is többször zavarta nyugalmát még házkutatással is. Bezerédj teljes szívéből osztozott a közbánatban, de azért optimizmusát mindvégig megtartotta s a gyzásos idő kódén át is bizalommal látta föl-fölcsillanni a jobb jövő reményét. Gondos atyaként sokat forgott a nép

között s szívesen osztozott annak örömeiben, bújában. «Ennek a Bezerédjnek két szíve van, annyi jót tesz», — mondogatták az emberek. Pihenő idejét olvasgatással tölté. Lassanként behagadtek azok a sebei, melyeket első nejeének és egyetlen leányának halála ütött szívére; megkönnyítette ezt kiváló lelki második neje, a ki az elsőnek édes testvére, Bezerédj Etelka volt. A nyugalmas családi élet, a jobb jövő reménye s a határtalan jótékonyaságonban megsemm táplálták annyira élénk tevékenységhez szokott lelkét, hogy sokáig kibírhatta volna a visszavonultság eryesztését. 1856-ban május 6-án elhunyt. «Sirja fölött — írja életirója, Leopold S. — kápolna emelkedik. Betér ide a hű rokoni, hogy felfoházkodjék e kiváló ember koporsójánál; a jó barát, hogy kegyelettel emlékezzék meg az örök igazság apostoláról; a szabadságot, emberszeretetért rajongó ifjú, hogy lelkesedést merítsen a drága hamvaknál; és betér a nép apraja-nagyja és az áhitat e perceiben könyezve mondanak hálalmát azon férfiu emlékére, a ki megszerzé a népnek a legdrágább kincsét — a szabadságot.»

MÁR HAJLIK A NAP...

Már hajlik a nap... koronája az égnek;
Felség a magas menny csillagi közt.
Már hajlik az élet, az emberi élet:
Sok a hant, mit a kortárs könyje fűrészt.

Még fénylik a por, mit gyermeki kedvnek,
Gyermeki lábbal játszva verünk;
S már barna rög az, mit az egykori gyermek
Koporsójára dob le kezünk.

És fogy, fogy a fény... nő egyre az árnyék...
Mint fán a levél, úgy ritkul a sor.
Ki visszamarad, hajh! az mire vár még?
Nem reménye a kései kor.

Mire vár még? Arra, mi nem vala része;
Vár alkonyi ég hajnalsugarát:
Hogy övek lesz majd az örömnék egésze,
A kikért foly a harez s szól ima, vád!

Mire vár még? Arra, hogy életegökre
Felhötelenebbül süssön ki a nap.
És légyen irántuk mindig, örökre
A barát, az ellen mind — igazabb!

Dömötör Pál.

KRALJEVIC MÁRKÓ ÉS KOSZTADIN BÉG.

— Szerb népköltemény. —

Lovagol a két kenyeres pajtás:
Kraljevic Márk s Kosztadin bég, nem más.
Hogy lovaik csöndesen kocognak,
Kosztadin szól Kraljevic Márkónak:
«Gyere, pajtás, ősznek idejében,
Gyere hozzám Dömötör-nap' éppen,
Lásd: védszentem megünnepelésében
Milyen tisztas az én vendégességem;
Mily' szíves a vendég-fogadásom,
Mily' uri a lakoma-tartásom.»

Kraljevic Márk erre komoran szól:
«Hogy elmenjek, semmi se lesz abból.
Mikor András testvérem' kerestem,
És te nálad, a házadba' lelttem,
Ősznek éppen, Dömötör-nap' éppen,
Védszentednek megünnepelésében:
Láttam akkor a te szíveséged',
S a te három embertelenséged'.»

Kosztadin bég erre ám felfortyan
És kérdezi Márkót: «Mondsz nyomban,
Mit tudsz én rám — embertelenségről?»

Kezdi most a Márkó elejéről.

«Hát az első embertelen tettet',
Czimbóram, azt ekkép' cselekedtet':
Két árva is ment hozzád benyitni,
Lágy kenyérről éhököt enyhíteni,
Piros borral szomjuk' csillapítani,
S hozzájuk te hogy szólottál? — így ni:
«Félre innen! Piszkotok' lá látják,
Borom még az urak megutálják.»

Bizony mondom, a hogy én ezt láttam,
A két árvt nagyon megcsajnáltam,
Hogy derüljön mindkettőnek arca,
Leveztettem őket a piacra.
Lágy kenyérről éhök' enyhítettem,
Piros borral szomjukat elvettem.
S öltöztettem skarlátba, selyembe,
Hozzát őket aztán így küldtem be.
Hátul pedig loppal megvigyáztam:
Hogy fogadot' őket most a házban?
Hát bezeg most az egyikét jobbra,
Másikat meg fogtad balkezdre —
S asztalodhoz vitted a két urfit:
«Im egyetek, igyatok jól, urfik!»

És a másik embertelen tettet',
Czimbóram, azt ekkép' cselekedtet':
A hogy régi urak érkezének,
Kik idővel elszegényedének,
A kiken már régi skarlát sárgul:
Leültetted asztalod aljárul.
A hogy pedig új urak jövének,
Kik' vagyona beillik mesének,
Kik viseltek fénylő, új skarlátot:
Fölül az mind jó világot látott.
Bort, pálinkát hoztál olyanoknak.
Az olyanok nálad vígan voltak.

S a harmadik embertelen tettet',
Czimbóram, azt ekkép' cselekedtet':
Apád, anyád él még a világon
S nálad akkor egyiket se látom...
Asztalodnál — biz nagy czudarság volt —
Egyiknek se adtál egy pohár bort!»

Dömötör Pál.

MILI NÉNI NÉMETJE.

Írta Vértessy Gyula.

Mili néném sárgarézből készült, oroszlánfejű
kihúzóval ékeskedő, vén diófa szekrényében,
holmi régi irások után kutatva, száraz leventula
csomó alatt egy köteg fényképre akadtam.

Régi, megfakult családi képek voltak ezek;
Magyar ruhás, öreg bácsik, ingvállas, pruszkos,
krinolinos nénik. Az apám is ott volt, fehér
magyar nadrágban, kaczkias atillában, mellette
az anyám, fiatal leány korából való gyöngyös
pártával, selyemmel kvarrotot vörös garibaldingben,
a minőt akkoriban viseltek a kisasszonyok
a marsalai hős tiszteletére. És ott volt a
nagyapám is, jó bővecske zrinyiben, kezében a
nagy tájékpipája, mellette a kuttyája. Haragosan
nézett, bizonyára azért, hogy a vándor fotográfus
sokáig mókázott és ő megúnta már az ülést.

És ott voltak a többiek is mindnyájan. Egy
részüket nem is láttam soha, csak hallottam
róluk egyet-mást, vitélők tetteikről, jószágukról,
becsületességükről.
Nem tudom, igaz volt-e mindaz, a mit beszéltek
róluk, de én ismeretlenül is szerettem és
becsültem valamennyit.

Egy-kettőt még be is kellett mutatnom
magamnak. A bemutatásra az én jó, öreg vén-
kisasszony nagynéném, Mili néni vállalkozott:
— Ezt sem ismerted? Béni bátyádat? Az én
legfiatalabb öcsémét? Nagypapád után következett.
Szegény szépanyád nem is nagyon örvendett
a jövetelének. Hogy is örült volna! Hiszen
régén volt az! Negyvenöt esztendőskorában kis
babája születik! Csak a szépapád, az volt rá
büszke:

— Még az utolsó is fiú, a ki evangéliuma
van! Ebből lesz a legkülönb legény, a ki evangéliuma
van!
Ez volt a kedvencz szavajárása. Mindenre
azt mondta. Még mikor köszönt is valakinek,
hozzá tette:
— Jó reggelt, a ki evangéliuma van!
Hanem bizony a jóslása nem teljesedett be!
Mert Béniből bizony nem sok lett! Mikor az

apánk halála után megcsajnáltuk az osztályt,
Béni eladta a maga részét Pali bátyjának és
felment uraskodni Pestre. Akkor volt épen jurátus,
persze, hogy hamar eluraskodta a «Két
pisztoly»-ban meg a «Hét választó»-nál! Az
ügyvédi diplomát pedig nem szerezte meg. Haza-
hozottuk és betettük esküdtnék, de bizony itt
is csak mulatni akart! Még szerencséje, hogy
hamarosan agyonitta magát! Pedig jó fiú volt
szegény, de nagyon könnyelmű, az Isten nyugosztalja!

— Ez meg Bella nénéd! Az anyád húga.
Ugy-e milyen szép volt! Ilyen volt a ravatalon
is! Készakarva emészette el magát! Szegény
kis Bellácska! Valami kóbor csavésztrupp ba-
rangolt erre felé és az egyik csavészember
szeretett. Az verseket firkált hozzá, meg szerel-
mes leveleket írogatott neki és elcsavarta a
fejét. Mikor elmentek innen, utána szökött. Az
apád újra vissza a harmadik faluból, (neki
kellett érte menni, mert már akkor nem élt
Bellácskának se az apja se az anyja, apadék
tartották), de hiába hozta; a leány csak sorvadt
az után a komédiás után, míg végre meghalt.
Azt mondták, hogy mérget ivott. Pedig dehogyan
ivott, csak egy pohár hideg vizet, mikor melege
volt. Hektikát kapott, elpatkolt.

— Itt meg az Imre bátyád! Az én drága
uramöcsém. Nézd, milyen csinos legény volt!
Hetyke, elbizakodott kölyök! Katonaruhában
volt csak szép! A forradalomban honvédtiszt
volt! Nem tudom ugyan, hogy lett tiszté, mert
mindig idehaza ült és kurizált a lányoknak.
Mikor már hazajött, akkor előre tudtuk, hogy
ütközött lesz, az elől szökött haza, betegét
jelentve. Azután gazdatiszt lett; de ott se ma-
radt meg.

Pedig micsoda fényes házasságot köthetett
volna ez az Imre! Szép legény volt, okos is, de
neki mindenki kevés volt. Pedig a Máriássy
Kata is szerelmes volt belé. Vele megkapta
volna az egész Apafája pusztát, de neki gróf-
kisasszony kellett volna. Végre is vénségére el-
vett valami molnárnét. Ezt az Imrét meg Béni
tulajdonképen ki kellene innen dojni. Nem ér-
demlik meg, hogy a többiek közt legyenek! Nem
méltók hozzájuk! De tudja Isten, sajnálom őket.
Elvégre mégis csak a familiából való. Nem
lehet őket kitagadni.

Pedig milyen hitványok voltak ők a többiek-
hez képest!

És előkerültek a Mili néni memóriájából
(mely úgy tele volt mindennel, mint a himzett
ridikülje) a családi legendák; mesés bátorságú
és csodálatos eszű emberekről, hadverő hősről,
méznél édesebb szájú szónokokról, híres tábla-
bírákról, bécsi fakultást végzett doktorokról.

Természetesen el nem maradhat se a nagy
rebellis alispán históriája, a kit József császár
maga elé hivatott Bécsbe ad audiendum és a
ki ott is meg merte mondani az igazat a császár
palotájában, a császár szemébe. — De a család
másik büszkeségének a története, a nagyapám
öcsesé, a ki udvari orvosa volt a török szul-
tánnak és a ki mikor hazakerült, a rabasszonyait
is mind magával hozta!

És sorra előkerültek a többiek, a kik a család
legendákban mind szerepet játszottak.

Végignéztük az arcképeket mind! A legtöbb
biográfiát sokszor végighallgattam már, de nem
lehetett mit tennem, türelmesen végig kellett
újól hallgatnom.

Meg is örültem neki, mikor a néni visszaadta
az arcképeket:

— Kösöd öcsé és tedd vissza!

A mint visszatettem az arcképeket a leventula-
csomó alá, észrevettem, hogy a száraz levél-
csomó közé valami levélforma írás van dugva.

Fakó, elsárgult volt a boríték is és az írás
is rajta. Mili néninek szolt a levél! Német czim-
zessel. Szép, hosszú, vékony betűk sorakoztak
egymás mellé, mintha csak női írás lett volna,
olyan finom és gondos volt, csak néhol egy-egy
erősebb vonás vallott férfikézre.

A levélben valami keményebb tárgy is volt.
Egy fénykép! Régi, avult munka; megfakulva,
megkopva. Ifjú, vértés tisztet ábrázolt a kép. A
csinos fiatal ember széles vállán panyókára volt
vetve a fehér koponyeg és festői redőkben hul-
lott alá, karcsú és mégis izmos alakjának körvo-
nalaít előnyösen tüntette ki. A kép színezve
volt s a megfakult színeken át is előtűnt a fiatal
férfi rokonszenves arca, nagy kék szemével és
finom metszésű ajakával. Különösen a szemé-
ben volt valami kedves, ábrándos, szelid te-
kintet!

Egyik kezében a sisakját tartotta, a másik
kezét pedig a kardja markolatára fektette. Szinte
nőiesen kicsinek és finomnak látszott a tiszt
keze; vékony, hosszúka újjával és kezének
egész keskenységével.

Különösen feltűnt ez a kéz a sok vaskos, szé-
les familiáris kéz után!

— Mili néni, — mondtam neki, az arcképet
s a levelet feléje nyújtva, — ez aligha család-
beli, nagyon kis keze van, meg ezt a német le-
velet is aligha írta az én kurucz elődeim közül
valaki!

Az öreg kisasszony kikapta a kezemből a le-
velet is, meg a fényképet is, és e közben úgy el-
pirult, mint valami szerelmes levél olvasásán
rajtakapott bakfis.

Zavarba jött egy kissé, de ez a zavar nem so-
káig tartott. A mint nézte a kezében tartott le-
velet és képet, egyszerre csak szelid mosolygás
vonult végig az arcán. A büntelenség mosolya,
mely szinte öntudatlanul is jelzi az emlékek
tisztaságát.

— Most már tudom, hogy miért nem ment
férjhez Mili néni, — mondtam neki évődve.

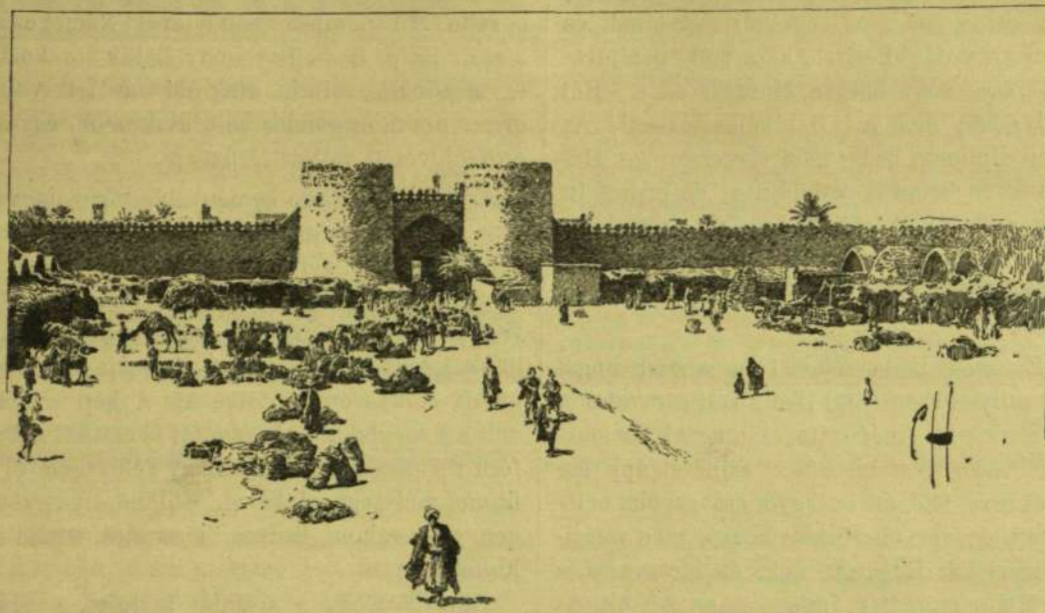
Egy darabig hallgatott s mintha gondolkodott
volna rajta, hogy elmondja-e nekem azt a törté-
netet, mely ehhez a képhez és levélhez fűző-
dik. Hanem azután úgy látszott, hogy méltónak
talált a meghallgatására és beszélni kezdett:
Az öreg hölgyek szokott bőbeszédűségével, való-
ságos korrajzzal szegve körül a történetet.

— Igazad van öcsém! Ezért nem mentem
férjhez, ezért kosaraztam ki a kérémet. Mert
nem volt ám az én arcom mindig ilyen rán-
czos és a szememnek is volt valaha tüze. Kér-
dezd csak meg az anyádat, az emlékezik rám.
Még mikor őt a házhoz hozta az apád, még ak-
kor is voltam valaminő! Hát meg a nagyapád
legénykorában. Hej, nemcsak az ő kedvéért jár-
tak a fiatal emberek a házukhoz! Hanem én
értem is, a húga kedvéért! De hiába jártak! A
forradalom előtt még nem tetszett senki közü-
lök, azután pedig már nem tetszett. Nagyon hi-
deg természetem volt, mintha csak szivem se lett
volna. Nem is tudom, hogy ekkor az egyszer
is hogy mozdult meg! Különben talán ez sem
volt igazi szerelem! Csak olyan szerelmi álea,
legalább azóta, hogy visszagondolok rá, úgy tű-
nik fel. Ámbár talán mégis szerelem volt, mert
sokáig sajgott a szivem utána. De azután begyö-
gyült a seb és csak olyan csendes szomorúság
maradt utána. Lásd, most már köny se jön a
szembe, mikor nézem ezt az arcképet.

Furcsa szerelem volt ez! Talán csak akkor
tudtuk meg mind a ketten, hogy szeretjük egy-
mást, mikor már elváltunk, úgy hogy soha többé
ne lássuk egymást.

Furcsa szerelem volt ez! A kécsőknél kez-
dődtől és ott is végződött.

A szabadságharcz leverése után ismerkedtünk

TÁBBES VÁROS KAPUJA.

meg. Nagyon szomorú idők voltak ezek, nem szerelemre valók! Nagypád, tudod, hogy honvéd volt a többi testvéreivel együtt. Világos után elbujdostak mindnyájan, Isten tudja hová; magam maradtam az édes anyámmal, a te szép anyáddal. Nem volt elég bajunk, még őt is szegényt egyre vigasztalni kellett, mert kétségbeesett a fiai sorsa fölött. Volt is rá oka, hiszen az akasztófa kötele ott függött minden bujdosó honvéd feje fölött. Képzelted, micsoda élete lehetett két nőnek egymagára hagyva! A férfiak közül senki se volt mellettünk, se a bátyám, se a többi férfirokonaink. Mind bujdosnak, ki erre, ki arra; nádasokban, erdőkben, a hova se a zsandároknak keze nem ért el, se a kémekek szimatja. Rosz idők voltak ezek a becsületes emberekre, azokra, a kik szerették a hazájukat és szenvedni tudtak érte. Sötét idők voltak, csak az éjjeli ragadozókra, meg a sötétség férgéire jók!

A gazemberek, azok gyarapodtak a sötétségben. Sok gazdag embert tudok, a ki embervéren szerette meg az első forintját. Ez a híres új uraság is itt az Alvéken, a ki rétünket árendálja és a ki nekem nem szokott köszönni, ez is úgy gazdagodott meg, hogy spiczi volt, az Isten verje meg! Meg az a másik is, a ki most a mi kúriánkon lakik, az is így hizott meg! Hej, a sok pénznek mindig piszkos az alja és bizony a

Az emir.

A TÁBBESI EMIR ÉS KÖRNYEZETE.

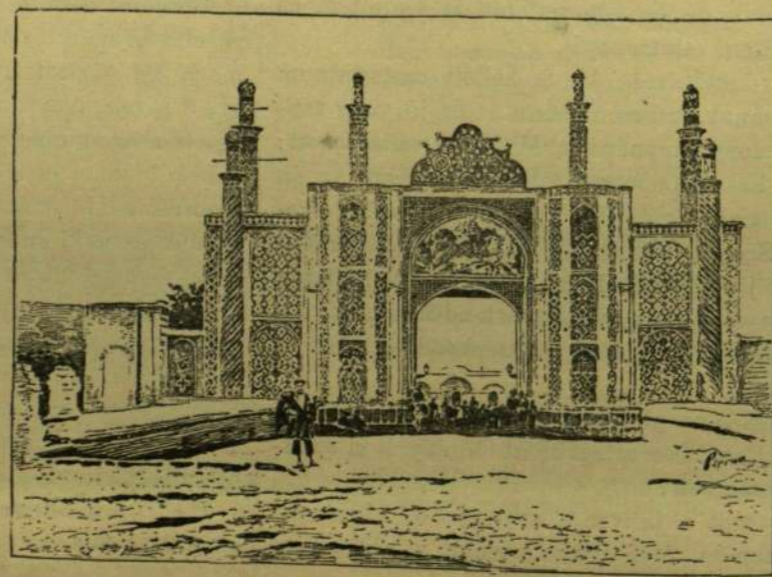
KÉPEK AZ IRÁNI NAGY SÓ-SIVATAGBÓL. — Rakovszky Béla eredeti fényképei után.

legtöbb meggazdagodott embernek sok piszkos, meg néha vér is tapadt a kezéhez.

Elég az hozzá, hogy nekünk akkoriban nem volt egy nyugodt óránk sem! Nappal, éjjel minduntalan rajtuk ütöttek a zsandárok, hogy a rebellesek közül valamelyik nem szokott-e haza. És ilyenkor végigkutaták a házat a padlástól a pinczéig; felhántak, felnyitogattak mindent, még a mi ágynakat is feltúrták, hogy vajjon nem bujt-e oda valamelyik menekülő. Másoknak békét hagytak, de nekünk percnyi nyugalomunk se volt, s mikor a folytonos zaklatások miatt panasza ment az anyám a pléhgalléros cseh beamterhez, a kít odaültettek szolgabírónak a nyakunkra — hát az a gazember azt mondta, hogy egy olyan anya, a kinek hat fia harcolt a császár ellen, nem csak ennyit érdemelne meg!

— Ha rajtam állna, felkötteném!

Ezt mondta: szóról-szóra így mondta! Sokszor elpanaszolta ezt az anyám nekem is, másoknak is. Péter bátyámnak is, mikor hazakerült; pedig tudhatta, hogy az milyen dühös ember; első dolga volt, hogy odament a szolgabíróhoz és felpofozta. Űlt is érte három esztendőt. Pedig ez már az ötvenes évek vége felé volt. Az én históriám, az sokkal korábbi. Ötvenben vagy ötvenegyben történt. Nem sokkal azután, mikor az udvarias cseh felakasztással fenyegette az anyámat. Fel ugyan nem akasztathatta, de azt megcselekedte, hogy mikor katonaságot küldtek a község nyakára, hát egy

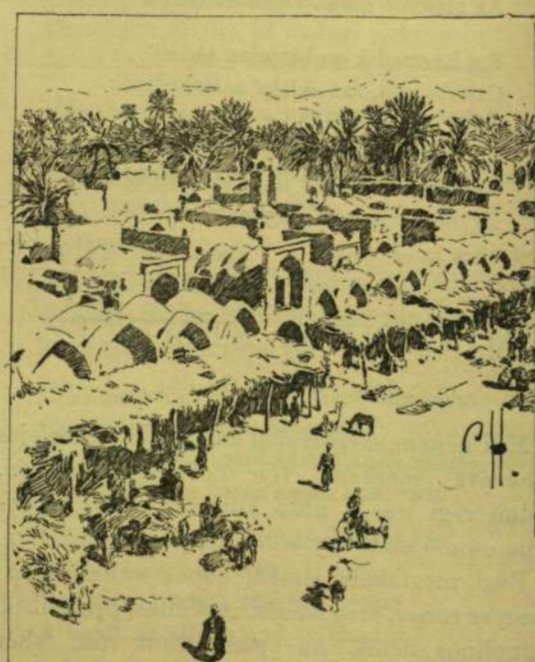
MESHED VÁROS KAPUJA.

tisztet meg tizenegy embert hozzánk adatott kosztra, kvártélyra. Másoknál legfeljebb egy-két katona volt, mi pedig, két gyöngye nő, kaptunk tizenkettőt.

Hiába panasolta az anyám, hogy magunk is alig birunk megélni, a birtokunk zár alatt, a kenyérkereső férfiak távol, a pénzünket mind elszedték (csak egyszerre vagy ötezer forint értékű Kossuth-bankót vittek el tőlünk!), nem tudjuk eltartani azt a sok embert; azt felelték neki, hogy ez büntetés és pedig csekély büntetés, mert hiszen csak kétszer annyi embert kvártélyoztak hozzá, mint a hány fia harcolt a rebellesek Kossuth-kutyák között.

A katonákat be is kvártélyozták hozzánk. Első nap csak a közlegényeket, a tiszt még nem érkezett meg. Vértések voltak. Komisz, goromba svábok! Úgy bántak velünk, mint a kutyákkal. Egész nap követelöztek, veszekedtek és szidták a magyar Istenünket.

Pláne az egyik, berúgott állapotban, mindenáron be akarta a szobába kötni a lovát. Iszonyúan el voltunk keseredve! Mi lesz velünk, ha

A VÁSÁRTÉR TÁBBESBEN.

ezek két hónapig itt maradnak? Emlékezem, hogy aznap este, míg az udvarról behallatszott a katonák vad ordítóása, azzal feküdtünk le, hogy kértük a jó Istent, hogy meg ne érjük a holnapi napot.

De bizony azt megértük! És másnap reggel szinte remegve mentem ki a szobából, hogy miféle komisszát kell újra végignéznem. Legnagyobb meglepetésemre, a legnagyobb csend

és nyugalom volt. A katonák a lovaikat tisztogatták s az istálló ajtajában egy karcsú tiszt állott, a ki mihelyt észrevette az ajtónyitást, megfordult s oda jött hozzám. Katonásan szalutált és bemutatva magát:

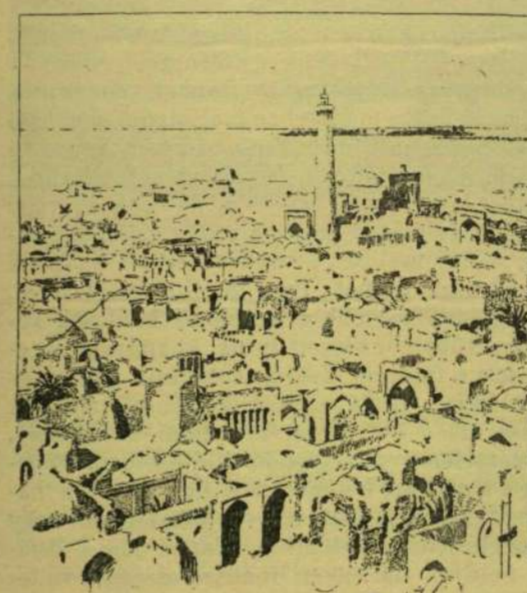
— Ritter von Heulenburg!
(Vége következik.)

UTAZÁS

AZ IRÁNI NAGY SÓ-SIVATAGBAN.

Rakovszky Bélának az Országos kaszinóban tartott fölolvasásából.

Achalteke turkomán kalauzum Said vezetése alatt, 5 emberből, 5 kirgiz lóból és két öszvérből álló karavánom 7 órai ügetés után megérkezett a Serif-abadi hegység tetejére, hol kis pihenőt tartottunk, megebédeltünk és mielőtt tovább mentünk, visszaneztünk, hogy véglegesen búcsút vegyünk Meshed szent városától, melyből kiindultunk, hogy a nagy só-sivatagon át 45 napi fáradságos uton a Beludszistan határán fekvő Mahunba menjünk. A síkságban majdnem a láthatáron feküdt Meshed, a

TÁBBES VÁROSA.

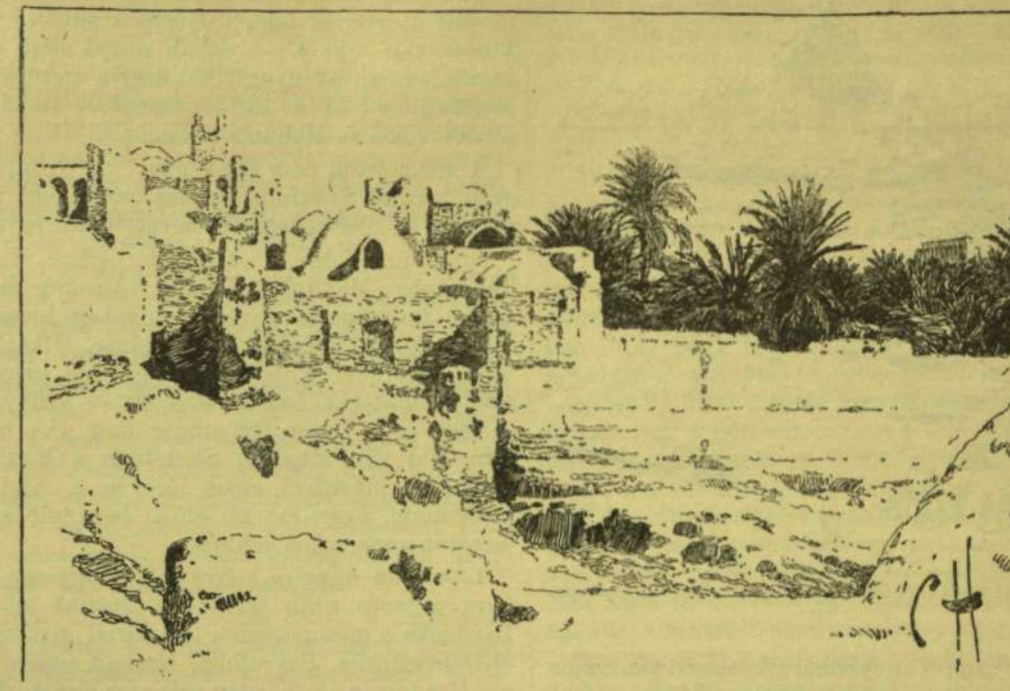
város közepében kimagaslott a híres szent Imam Riza nagy kiterjedésű mauzoleuma, melynek hatalmas tiszta arany lemezekkel fedett kupolája ragyogott a nap sugaraiban, gyönyörű ellentétet képezve a zöld háttérrel, melyet Meshed szent kertjei képeztek. A gazdag várost utoljára láttuk és ötödnap már a só-sivatag szélén voltunk.

Fölszerelésünk nagyon egyszerű volt, két öszvér és három ló csak árpát vitt, mert Tabbesig, mely a só-sivatag közepében fekszik, árpát nem

BAZÁR TÁBBESBEN.

KÉPEK AZ IRÁNI NAGY SÓ-SIVATAGBÓL. — Rakovszky Béla eredeti fényképei után.

FOGADÓ TÁBBESBEN.

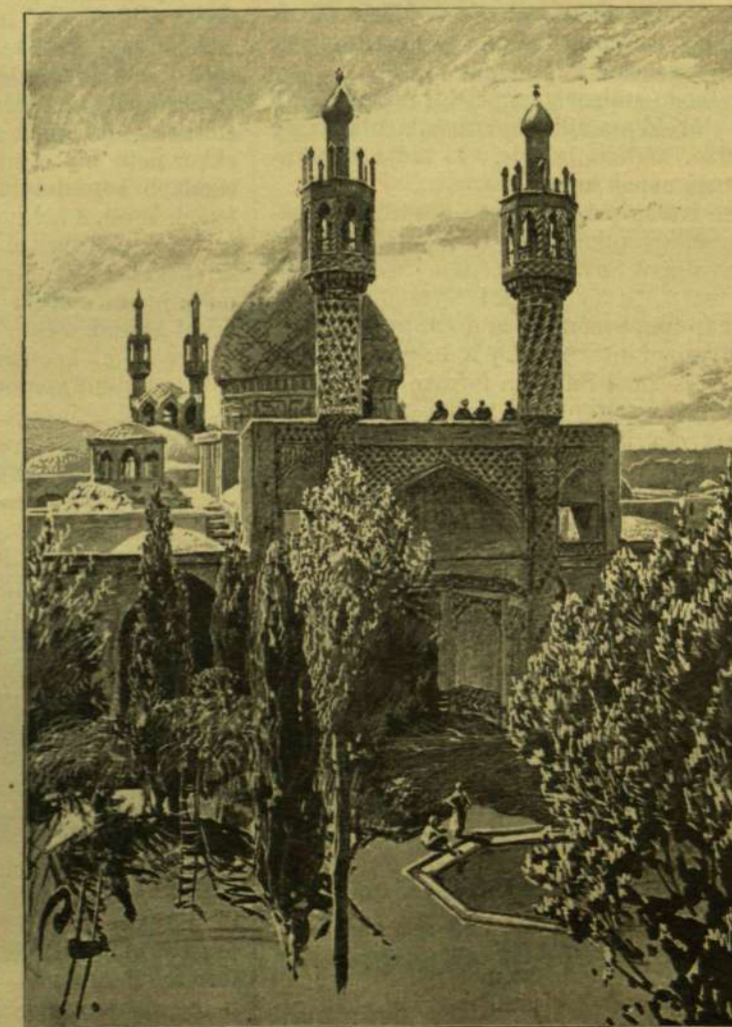
is látni; egy lovon én ültem, a másikon turkomán szolgám, két persa lovász gyalog követett, mert számukra lovakat nem lehetett venni és Said azt mondta, hogy szerencsések leszünk, ha most—mert nyár volt—csak hét állat számára is találunk vizet a forrásokban. Annyi rizst és datolyát vittünk, a mennyi a nyergem elhelyezhető volt, azonkívül faszenet, cukrot és teát, egy kis szamovárt, néhány csészét és egy-két réz edényt. Sától nem vittünk, mert az a nagyon laza földön úgy sem állt volna meg.

Igy indultunk útnak azon nagy sivatag felé, mely körülbelül 750,000 □ kilométernyi területével Iránnak majdnem felét foglalja el.

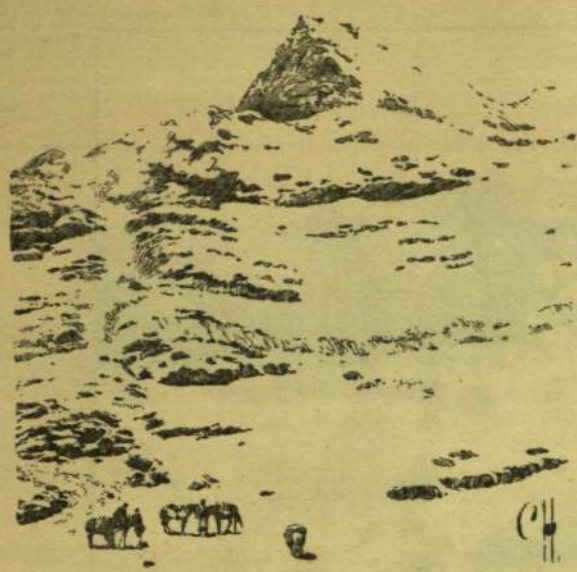
Egy végtelen, hófehér, apró, egymásba olvadt só-jegecektől teljesen ellepett síkság feküdt előttünk, melyben semmi, még a legszárazabb sivatag-növény sem fordul elő, hol a legigénytelenebb sivatagi állat sem élhet. Minden változatosság nélkül hófehér síkság és türkisz-kék égboltozat, egyéb semmi. Iszonyú hőség uralkodik itt reggeltől estig, sehova sem menekülhetünk a nap égető sugarai elől, melyek még az embert is majdnem kiszáritják. Ha már úgy szomjazunk, hogy tovább nem bírjuk, a tömlőt felbontjuk, hogy igyunk, hanem az, a mi benne van, már nem is nevezhető víznek, záp tojás szagú, sűrű habos, langyos, barnás-zöld, keserű, sós ízű folyadék vagy lé. Csak minden 4—5

nap akadunk forrásra, de a víz mindenütt sós és keserű, helyenként annyira, hogy még a tevék sem ihatják meg. Egy ízben 8 napra is kellett vizet vinnünk s majdnem elszomjaztunk; 45 napi utazásom alatt csak három kis patakra találtam, melyek vize mind sótartalmu. Azonban nagy, 25—30 méter mély és 60—100 méter széles kiszáradt folyók medrei bizonyítják, hogy a só-sivatag valaha termékeny föld lehetett. Ezen folyók medrei vagy a síkság kanyarodnak át vagy pedig helyenként azon hegységek közt folytatják útjukat, melyek itt-ott a síkságból kiemelkednek. A Rudchenei Dugali medrét a majdnem függőleges sziklafalak képezik.

Mindenütt, a mennyire csak látunk, ugyanaz a természetlenség vesz körül. Végre látunk meszsziről egy néhány sárból épült egymásra dülő kunyhót, majd embereket is látunk. Örülünk, hogy valahára mégis megérkezünk olyan helyre, a hol valami terem. Ez a Hussein ahadi oázis, de nem érdemli meg az oázis elnevezését, mert földje ép oly hófehér, természetlenség, mint bárhol

A MAHUNI MECSET.

A TÁBESSI SÓSIVATAGBÓL. — Rakovsky Béla fényképe után.

a sivatagban; 4 kunyhóból áll, lakosainak száma 15 állati módon elvadult belűs. Téli a kisebb karavánokat kirabolják, leölik, nyáron abból élnek, a mit télen rabolnak. Hihetetlen nyomorban élnek s nemhogy ők adnának nekünk valamit, hanem ők koldulnak tőlünk; kifosztani nem mernek, mert hiszen jól fel vagyunk fegyverezve és a mi fő dolog: Said a híres achaltekkei turkómán rablólovag volt a kalauzom és ahhoz, a ki a Said oltalma alatt áll, nem mer nyulni senki. Utazásom közben vagy 11 efféle nyomortanyában fordultam meg. Lakói kivétel nélkül olyan belűs és afghan törzsbeli emberek voltak, a kiket saját törzsükből kicsaptak, vagy a vérboszu elől menekülve húzódtak ide.

Csak három oly óaszt láttam, mely e fogalomnak igazán megfelel; ezek: Fejzabad, Espek és különösen Tábess, mely a sósivatag közepében fekszik és külön fejedelemséget képez. Itt még édes víz is van, a mennyi csak kell, a minek folytán oly dűsgazdag, mint bármelyik tropikus vidék. Datolya-pálma-tertek, datolya-erdők vannak itt, mindenféle gyümölcs, gabona, juhászat, tevétenyésztés, stb. A tábessi óazon van a 18,000 lakosú Tábess város és hat, hozzá tartozó község. Tábess városát egy mély, igen széles árok és egy magas fal veszi körül, kapuit nagy és erős bástyák védik és a város közepén egy mesterséges dombon oly nagy citadella emelkedik, hogy az magában egy külön városrészt képez, melyben szükség esetén az egész lakosság menekedhet találhatna.

Az uralkodó emirnek ezmezzetét magát s arab eredetű, előkelő családból származik. A lakosság pedig persa, afghan, belűs, s ki tudja mi mindenféle más népek keveréke.

Ez a sósivatag paradicsoma; hosszú, fáradságos út után itt pihennek a karavánok betekig. Nehány napot én is itt töltöttem; meglátogattam az emirt, ki nagyon szívesen fogadott. Negyed nap innét mentem ki a sivatagba.

Nehány napi utazás után a hegyekbe jutottunk, s a esmeri Suttur forrásnál egy nagy kőszikla alatt vetette meg tatar inasom az ágymat, mely egy közönséges szőnyegből állott s melyet a kőszikla kiterített. Nagyon kemény volt, de mégis jól aludtam, annyira megszoktam már a kemény fekvést.

Innen tíz napi utazás után a sósivatag szélén Yezdbe érkeztem. Eza tűzmadók szent ősfészke. Itt ég hagyomány szerint évezredek óta azon szent tűz, melyre a felszentelt papok éjjel-nappal rakják a fát, hogy soha ki ne aludjon, mert ha a yezdi szent tűz kialszik, akkor az ármány (persául Ahrimazda) legyőzi az Istent (persául Jezdan).

A hol csak tűzmadók vannak Indiában, Arábiában, stb., mind idejönnek, itt gyújtják meg tüzüket és útközben mindig élesztetik, hogy el ne aludjon s így viszik haza, hol az oltárra elhelyezik. Itt vannak a tűzmadók legrégebb halotti tornyai, melyekbe a halottakat elhelyezik, hogy a keselyük táplálékára legyenek.

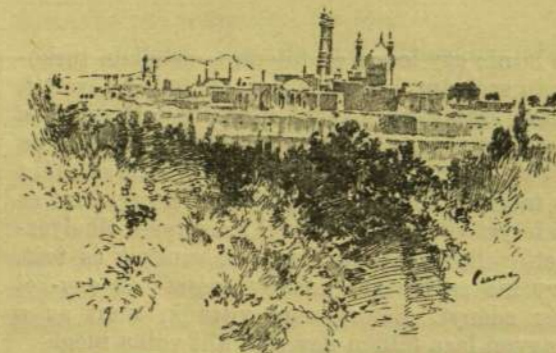
Yezdtől Mahunig még két hétig kell utazni a sivatagban. Azonban itt már valamivel jobb az utazás, helyenként jámbor emberek karaván-szerályokat építettek, melyekben a fárads utas meghálhat. Enni, inni itt se kapni, csak szállást, mely egy körülbelül 3 méter mély és ép oly széles egy magas nyílt fülkéből áll s melyben ingyen lehet lakni akár meddig.

45-ik nap valahára Mahunba érkeztem. Nyomorult szegényes falu, melynek azonban nagy kinése van s ez a — Schah nimet ullah veli mauzoleuma. Itt nyugszik a dervis eretnekség megalapítója, ki a 13-ik században Indiából jött Persiába és Mahunban meghalt.

A mauzoleum nem épen nagy, de gyönyörű szép, kívülről is színes fayance mozaikkal van ékesítve és Persia legszebb mecseteinek egyike.

Innen már könnyű szerrel térhettem vissza Teheránba. Mahunból Kumán városába mentem s innen postával váltott lovakon lovagoltam vagy 270 mérföldet Teheránig. Útközben még megálltam Kum városában, hol szintén arany lemezekkel fedett szent sir és gyönyörű mecset van. Innen Teheránig még 1 1/2 napi járó föld van lóháton. Siettettem a lovakat, magam se pihentem, egyik lóról le, a másikra fészalltam, hogy mentől előbb bevonulhassak Teherán zománcos kapuján.

Utazásom annyira kifárasztott, hogy egy hónapi pihenés után mehettem megint tovább Bagdadba a mesopotámiai és szíriai sivatagon át Damaskusba, Beyruthba, honnan aztán 1 1/2 évi fáradságos utazás után valahára visszaérkeztem Budapestre.

MAHUN VÁROS.

PÁRISI KOLDUSOK.

Páris többek közt arról is nevezetes, hogy talán sehol se úzik olyan iparszerűleg a koldulás különböző fajait, mint ottan. Az olaszországi nagy városok (főleg Nápoly) is jól ismertek erről az oldalról. Hanem ama találékonyság tekintetében, melylyel az embereket könyörületességre bírni képesek, mégis csak a párisi koldusok állanak első helyen.

A koldus-logika azon sarkallik, hogy ha az utcán jártunkban-keltünkben olyan alak kerül elénk, mely szánalmat gerjeszteni alkalmas, emberi jó-érzésünk könyörületességre indít és ekkor nem hiába nyújtja a szerencsétlen, vagy legalább képzeletünkben ilyennek vélt ember felénk kezét. A koldus jól tudja ezt és így könnyű szerével ámitja el napról-napra a részvevő szívteket. Manapság mindent meghamisítanak már; így az emberi nyomornak is sokan hamis képét állítják elénk.

Egy angol képviselő, a ki a különböző országok koldusait alapos tanulmány tárgyává tette, — hogy megfigyelje a külső megjelenés befolyását az emberekre, — érdekes kísérletet tett. Szegényes, de tiszta öltözékben kiállt az utcára a járó-kelők elé, oda támaszkodott egy ház falához s kezeit kérőn nyújtá az emberek felé. Egy egész délután eltöltött így és az eredmény — nem volt semmi. Ekkor más eljáráshoz folyamodott. Haza ment, átöltözködött, még pedig nagyon nyomorúságos ruhába, öt-hat darab kenyérmaradékot tett a zsebébe és újból az utcára ment. A mint látta, hogy olyan ember közeledik, a kitől alamizsnát remélhet, egy kenyérdarabot hirtelen ledobott maga elé a sárba, s mikor a jövővény közelebe érkezett, nagy mohósággal, mintha két napja mit sem evett volna, kaptá fel a sárban előtte fekvő kenyérdarabot, nadragájához törülte és jóízűen enni kezdte. Az előtte elhaladó idegen egy pillanatig rá nézett, aztán szánakozva pénzét nyújtotta feléje. Több, mint tizenöt embertől kaptam ilyen formán alamizsnát — mondja az illető — pedig nem is kértem egyiktől sem. Volt olyan, a ki aranyat adott és fényes bevételre tettem szert. Ez bizonyossága annak, hogy a közönség rendszeren szánakozik a nyomor láttára. Az a fő tehát, hogy különböző utakon ezt a szánalmat felkeltesse a kéregető.

A párisi koldus nagy mester ebben. Az első osztályba az utcai énekesek tartoznak. Ezeknek a műsora nem valami bő, rendszeren öt-hat daltól áll. A kéregető (férfi vagy nő) elénekel három versszakot; soha se többet és soha se kevesebbet. Ha semmit se kapott, odább áll; ha alamizsnára tett szert, még megtoldja az éneket egy negyedik versszakkal. Egy francia író megkérdezte egy ilyen, házról-házra járó énekesnőtől: Miért énekel, a helyett, hogy dolgozna? — Mert a férjem meghalt és kis gyermekeim vannak, a kiket el kell tartanom. — A felelet jellemző, mert arra enged következtetni, hogy ez a könnyebb fajta kenyérkereset is elégséges jövedelmet ad. Ezeket a dalokat valamelyik külvárosi piac bódéi körül tanítják a koldus-professzorok, a kik egy-egy franknyi díjért négy-öt óra alatt egy egész életre elegendő daltal szolgálnak.

A másik osztályba azok a koldusok tartoznak, a kik valami testi fogyatkozásuk révén akarnak embertársaikban könyörületet kelteni. Hiszen látunk béna embereket, a kik azért dolgoznak, így keresvén kenyérüket, mert dolgozni akarnak. Am a koldus iszonyodik a munkától. Kiáll hát az utcára, testi fogyatkozásait fitogtatván. És erre van legfőbb gondja, hogy ez a nyomorúsága, fél keze vagy fél lába szembe tűnjék a járókelőknek.

— Előbb ékszerész-munkás voltam — mondá egy ilyen fellábú koldus egy francia írónak; — megkerestem naponta öt frankot, de pontos időben kellett a műhelyben megjelenni, dolgozni naponta tizenkét órát. Most pedig, hogy a koldus-mesterséget folytatom, átlag száz-százhusz frankot keresek meg havonta, de csak öt vagy hat órát dolgozom ám és a mikor esik vagy havaz, mikor szél fú . . . akkor otthon maradok és kedvencz íromat, Paul de Kockot olvasom.

Legjövendmezőbb a templomi koldusok keresete. Többször idézett írónk, ki könyvet szerkesztett a francia főváros koldusain tett megfigyeléseiről, mulatságosan beszélt el, mint állt be egy izben ő is ilyen templomi koldulónak, természetesen a megfelelő állítózetben. Ezeknek a templomi koldusoknak úgy meg van határozva, egymás közti megegyezés folytán, hogy mikor milyen templomban állanak oda a bejárat boltívei alá, olyan rendszerességgel változtatják fel egymást, akár valami katonai őrállomás emberei. Írónk is oda állt az egyik templom bejárata elé, nagy riadalmat kelte a már ott meggyökerezett koldusok között. Gúnyos megjegyzésekkel próbálják távozásra bírni, de ő nem tágit. Végre egész titokban összeesküvés forralnak ellene. A mikor ugyanis a rendőr arra felé megy, mindig tüntetőn nézegetik új társukat, mintha valami kereset gonosztevő volna. Végre a rendőr is észrevette ezt és le akarta tartóztatni. Csak a véletlen mentette meg ettől. Midőn egy közelben lakó barátjánál átöltözködve, azzal a kéréssel fordult a rendőrhöz, hogy miért akart az imént egy koldust a templombejáratnál letartóztatni, az utóbbi egy darabig kitérő feleleteket ad. Majd gyanítani kezdi, hogy mivel van dolga, M. P. írónal, a kinek arcképét is közölte a párisi «Kis Ujság», bemutatván a mulkedvelő koldust, a ki ugyanis a koldus különböző fajta tanulmányozza. És mikor a rendőr erről megbizonyosodik, így felel: Sajnálom, uram, hogy kellemetlenséget akartam okozni önnek; de ön olyan rosszul markirozta a koldulást. Ennek dacára is alig negyedóra alatt tizenhárom soust keresett, s bizonyára összeszed pár frankot, ha jobban tudja utánozni a koldus-viselkedést.

A mások könyörületével visszaélők közé tartoznak azok is, a kik a gyermekekkel való koldulás mesterségét úzik. És ezek igen sokan vannak. Rendszerint képviselőket, emberbarátokat keres fel az ilyen szegényesen öltözködött nő, elpanaszolván nagy nyomorúságát, az éhesen síró gyermekeket, stb.

Egy francia képviselőhöz beállit egyszer egy ilyen szegény munkásasszony kinezésű nő és irlalomért esedezik, megadván lakása címét is, hogy az illető győződjék meg otthona nagy nyomorúságáról. A képviselő előlégesen is ajándékoz neki valamit és szívére vevén az apátlan, szegény gyermekek sorsát, csakhamar elindul a megjelölt házba. Felbotorkál a negyedik emeletre s ott a szegényes lakás felé. Ép abban a pillanatban jó egy kis gyermek az ajtó előtt ácsorgó asszonyhoz és siralmas hangon kenye-

SZENT ISTVÁN KIRÁLY SZOBRA PALÁNKÁN.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY SZOBRA PALÁNKÁN.

ret kér, hisz ma még nem evett. Újabb, most már dűs-áb ajándékra nyílik meg a képviselőnk erszénye, sőt a legközelebbi jótékonyági iroda felé viszi első útja, ajánlva a szegény asszonyt és éhező gyermekeit. De mikor a nevet és lakozimat megmondja az irodában, akkor adják ott tudtára, hogy itt egy üzletszerűen kolduló, dolgozni nem akaró nőről van szó, kinek gyermekei be vannak tanítva ama siralmas, kenyeret kérő szolámra, s nagy hangon ismétlik azt, valahányszor egy jobb kinezésű helyei a nagy világvárosnak, hol naponkénti harmincz sousert adják oda az ilyen gyermekeket. Az ilyen fajta koldulás egyik mulatságos példája, hogy a Concorde-hídon már tizenöt esztendeje ott láthatni egy asszonyt, a kinek vézna gyermeke emlőin csüng!

De még az ilyesmikkel se éri be az emberi furfang; a tunyaság és munka nélküli pénzszerezés vagy a más alútatást is kitaláltak azokkal, kik embertársaikat a könyörületesség nevében igyekeznek elámitani. Egy asszony úgy úzte a koldulást, hogy a leglátogatottabb terek egyikén, midőn sok járókelő halad arra, véletlenül szinelve, a tér közepén levő szökőkút medencéjébe bukott. A mikor kihúzzák, siralmas beszéd közben nagy keresésben van, keresi az imádságos könyvét, hisz épen most jó a közeli templomból, hol — mint ezt azonnal elmondja a körülállók — messze idegen földön levő katonafiáért imádkozott. A tonkingai csapatoknál sanyargó katonafiú meséje azonnal felkelti a körüllevők részvétét és csakhamar szép kis összeget gyűtenek a szegény anyának, kinek egyetlen fia oly messze szolgálja a hazát. Sőt új ruhát is vesznek a szegény anyának és kocsin küldik haza. Egy hét mulva egy másik népes tér vízmedencéjénél játszódik le ugyanaz a komédia. De a Tonkingban szolgáló fiú meséje ismét megteszi a maga hatását. Ez az élelmes asszonyt ilyenformán valóságos kis járadékot szerzett magának össze.

Ma már mind ismeretesek a párisi koldusoknak hasonló fogásai, s a közönség is óvatosabb és nem hagyja magát olyan könnyen kizsákmányolni.

kaszinóban díszlakoma, délután pedig a Szent István-téren *népünnep* volt; míg a szép napot este tűzijáték, hangverseny és tánc zárta be.

AZ ORANGUTÁNGOK HADJÁRATA.

Az emberalaktól nagy majmoknak életét sokkal kevésbé ismerjük, mint számos más kisebb s az emberhez kevésbé hasonlító állatokét. Ritkaságuk, a művelt világtól távol eső lakóhelyük s mindenek felett pedig vadságuk s nagy erejük többé-kevésbé visszariasztja az embereket attól, hogy életmódjukat részletesen megfigyeljék. Pedig csaknem kétszázféle állat van, hogy az ily állatok élete nagyon tanulságos lehet, ha már a parányi hangyak életmódjáról is oly sok csodálatos részletet lehetett megtudnunk. Az pedig teljesen kétségtelen, hogy az európai állatkertekben ápolat gorillák, orangutánok, csimpánzok egészen más szokásokat vesznek fel, mint szabadon élő rokonaik, már csak azért is, mivel az ily állatkerti lakók a zord éghajlat alatt csakhamar tüdőbetegséget kapnak.

Egy Wells A. nevű német, ki több éven át lakott Malakka félsziget déli részében, hol az orangutánok nagy mennyiségben tartózkodtak, igen érdekes részleteket beszél el ezekről a nagy vadállatokról, melyek valóságos hadjáratot is folytattak ellene.

Hosszabb idő mulva letelepedésem után — írja Wells — egyszer lóháton tértem vissza a parttól tanyámhoz. Kiséretben csak maláji szolgám, Pamba, volt, kit híres tigrisvadászonak és rendkívül merész embernek tartottak. Útközelemben közel lakásomhoz váratlanul egy csomó orangutánra akadunk, lehettek mintegy 40-en. Az egész csoport nagyon izgatott volt. Mintha szenvedélyesen vitatkoztak volna valamin, folytonosan ordítottak és sajátos élelmezőkémódulataik voltak. Legtöbbször mintegy másfél méter magasságuk voltak, néhány azonban két méternyi is. Azok, melyek legizgatottabbak voltak, egyenesen állottak, vagy első kezeikre könyököltek, testüket ide s oda rázva. Egyszerre az egész tömeg rorahot egy orangutánra, melyet már előbb közbe fogtak, mint valami foglyot, s balkezőkkel ütlegeltek. Egyik hatalmas «erdei ember» — a mint a bennszülöttek nevezik — sivitő hangjával jelt adctt s erre a foglyot darabokra tépték. A legnagyobb zavar közben Pamba közéjük lött. A lövésre mind elfutottak, egyetlen öreg maradt hátra megsebesülve, de közeledtünkre az is elmenekült.

Körülbelül egy héttel ezután épen vacsoránál ültünk, midőn Pamba lélekszakadva rohant be a szobába azzal a hírrrel, hogy az orangutánok házuk felé közelednek. Kimentem a verandára

A SZENT-ISTVÁN-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLTE PALÁNKÁN.

FERDINÁND FŐHERCEG. — Az Országos Képtárban levő egykorú festmény után.

s csakhamar megláttam a csapatot. Egy óriási szürkehajú majom volt vezetőjük, mely élénk kézmozdulatokat tett, fogát csikorgatta s házunk felé mutatott. Mindketten fölismertük, hogy ez volt az az öreg majom, melyet pár nappal ezelőtt meglőttünk. Pamba szentül hitte, hogy ezek most bosszút állani jöttek s rögtön a puskaért szaladt, mielőtt azonban láthatott volna, a majmok eltűntek.

Másnap reggel udvarunkon egy maláji gyermek holttestét találtuk. Világos volt a nyakán maradt éles nyomokról, hogy a majmok fojtották meg. A cselédek és benszülöttek annyi sok részletet tudtak a nagy majmok ravaszágáról és bosszúálló természetéről, hogy különben is beteges és ideges nőm egészen kétségbe esett. Idegessége oly nagy volt, hogy rögtön elhatároztam, hogy elviszem őt Penang városba, hogy nyugalma visszanyerje.

A következő szombaton délután 3 óraker kocsira ültünk jól fölfegyverkezve. Utunk csaknem folytonosan erdőknél át vezetett s némely helyeken oly sok kő és tövis volt, hogy nagyon lassan haladhattunk előre. Körülbelül fele úton lehattunk, midőn a fákon fejünk felett saját-ságos zajt halottunk. «Csjik-csjik-csjik» szó hangzott.

«Erdei emberek vannak itt», mondá Pamba. Felnéztem. A fák lombjai között csakugyan észrevettem néhány orángutángot, melyek villogó szemekkel néztek reánk, s midőn még tovább mentünk, csaknem minden fán láttunk egy párt.

«Ezek az örök, melyek minket lesnek», mondá a szolga s pár perc múlva hozzá tette: «Amott gyűltek össze.»

Hátra néztem. A mint előbbre haladtunk, egymás után szállottak le a majmok a fákról s ingadozó bizonytalan léptekkel siettek utánunk, folyvást «csjik» hangot adva s fogaikat csikorgatva. Mindig nagyobb lett a félelmetes kíséret. Lovunk megérezte a veszélyt s biztatás nélkül gyorsan futni kezdett. De az orángutánok, me-

IZABELLA KIRÁLYNÉ. — Kranach Lukács festménye után.

lyekről a tankönyvekben rendszeren azt szokták írni, hogy nehezen tudnak előrehaladni, igen gyorsan jöttek utánunk s a fákról, hol néha 5—6 is volt már, egy pár állat egyenesen a kocsiba akart ugrani, de a mi nem sikerült s hátunk megett estek le. Egy öreg majom azonban hirtelen a hágesóra jutott s alig egy lányi távolban kitartotta reám rettenetes száját, úgy hogy leheletét is megéreztem. Ebben a pillanatban azonban Pamba puskájával oly erővel ütött reá, hogy felvisítva földre hullott.

Feleségem az ijedség miatt elájult, két kis gyermekem sírni kezdett s magam is aggódtam, hogy nem leszünk képesek megmenekedni. Ezért midőn az üldözők zöme mintegy 75 lépésnyire volt, megparancsoltam Pambának, hogy lőjön közéjük. Egy majom két lövésre elesett, a többi azonban közelebb jutott. Oda adtam szolgálomnak revolveremet. Pamba megvárta, míg az orángutánok mintegy 20 lépésre jöttek, akkor egyszerre hat lövést tett egymásután. Az üldöző majmok pár pillanatra megállottak, valószínűleg csak egyetlen lövésre számítottak. Kettő elesett közülük, a többi éles hangon tanácskozni látszott, de csakhamar mind folytatták az üldözést. A ló minden erejét összeszedte, azonban a legközelebbi ház még legalább két óra távolban volt.

«Az úr menjen előre», mondá szolgám felemelkedve, «Pamba küzdeni fog.» Ezzel megfogta kezemet s meghatott hangon így szólt: «Az Isten jó a fehér emberhez. Az úr gondoskodni fog Dhobáról és Pamba gyermekeiről. Éljen boldogul, uram!»

Dhoba volt a szolga felesége. Pamba gyorsan leugrott a kocsiról, kezében tartva a malájok kétélű kését, a krist. Láttam, hogy a bátor ember nagy pusztítást vitt a majmok között végbe, melyek ekkor rikácsolva és ordítva egészen körülfogták. Az út hajlásánál azonban az egész csapat eltűnt szememből.

Baj nélkül értünk el Penangba. Másnap reggel tíz jól fegyverzett emberrel visszatértem, hogy Pambát megkeressem. Az orángutánoknak semmi nyoma sem volt. Pamba holttestét az úton találtuk összeharapdálva s közelében 11 elpusztult majom volt, mindegyik oly nagy, mint egy ember. Az öreg orángután a szétzúzott karral szintén az elesettek között volt.

Vágó Pál rajza.
TÖRÖK MARTALÓCZOK ÜLDÖZÉSE.IZABELLA KIRÁLYNÉ GYÜRÜJE.
(Gróf Andrássy Géza gyűjteményében.)

KÉPEK A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

A gyászos emlékü mohácsi csata után bekövetkezett szomorú korszak történetét adja elő a Szilágyi Sándor szerkesztésében megjelenő «A magyar nemzet története» című nagy munkának most napvilágot látott ötödik kötete, a melyet Acsády Ignác írt.

Ez időszak történetét az egykorúak több jeles feljegyzésben és terjedelmesebb munkákban örökítették meg, melyek az akkori eseményekről és

emberekről nem csupán tájékozást, hanem kész véleményt és ítéleteket is hagytak az utókorra s egész mostanig a kellenél is nagyobb befolyást gyakoroltak a későbbi nemzedékek felfogására.

Azonban ma már nem vagyunk kizárólag ezen munkákra utalva, mert az újabban feltárt levéltárak kincseiben, az egykorú történelmi emlékek, az okiratok rengeteg tömege rendelkezésére áll a történetírónak, ki előtt a kor egész közvetlenségében nyilatkozik meg, minél fogva aztán a kor történetét a maga igaz valóságában láthatja, mely sok tekintetben elűt az eddig köz-

ANNA, I. FERDINÁND NEJE.
(Az Ambrasi gyűjteményben levő eredeti után.)

keletű szempontoktól s egészen új oldalról, új világításban tűnnek fel a kor szereplői és azok működése.

És mivel a szóban forgó munkában a témák új anyag lehetőleg fel van használva s az író magukból a legközvetlenebb kútfőkből merített, csak annál becsesebb és érdekesebb e terjedelmes kötet, mely a mohácsi csatától II. Mátyás trónralépteig terjedő eseményeket tárgyalja.

Rendkívül emeli a kötet érdekességét a szövegbe nyomott számos kép, a melyek nagyobb részt azon korból származnak, tehát hűségükben kételkedni nem lehet; van néhány eredeti török rajz is. Ott látjuk többek közt a kor legnevezetesebb szereplői arcképeit, Ferdinánd főherceget, a későbbi I. Ferdinánd magyar királyt, és nejét Anna királynét, Balassa Menyhértet,

III. MURAD SZULTÁN.
(De Bry XVI. századi metszete után.)BÁTHORY ISTVÁN.
(Az Ambrasi gyűjteményben levő eredeti után.)

Wahre Abconterfaytung des Vinnenschleichen Wäterschens vnd Tyrannen Sinan Basfa, so ein Ane fänger vnd Wätscher ist / alle diese jensica erdärmlichen vnd vnderbüchen Kriegerfeynem Dngarn vnd Sibenbürgen.

SZINÁN BASA.

(Egykorú metszet Ernst Lajos gyűjteményében.)

Báthory Istvánt, III. Murád szultánt, a kegyetlen Szinán basát, a magyar barát II. Mátyás király arczképét.

Ott van aztán egy pár daliás török vitéz, janicsár, stb. lerajzolva, ott van az Izabella egyik szép gyűrűje. E rajzokból ezúttal mi is többet bemutatunk.

Ezenkívül nagyon sok érdekes kép díszíti még a szöveget, mely minden magyar emberre nézve a legmegkapóbb és legtanulságosabb olvasmányok egyikét képezi, melyek mostanában megjelentek.

A «Magyar nemzet történetét» az «Athenaeum» adja ki, szépen kiállítva, díszes félbőr kötésben. A becses munka e kötete 8 forintért minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető.

A PÁRBAJT VÍVÓ KIRÁLYI HERCZEGEK.

Minden lap körülmenyesen ismertette azt az okot, a mely miatt *Viktor Emanuel* turini gróf, olasz királyi herceg, *Henrik* orleansi francia herceget párbajra hitta s vele hosszas tárgyalások után meg is verekedett, mely küzdelemben a francia herceg szenvedett vereséget.

Henrik herceg Afrikában utazván, látogatást tett az abisszini negusnál (császárnál), ki nemcsak nagy szívesseggel fogadta, hanem segéd-kormányzójává is kinevezte annak az új ország-

nak, a mely a földrajzi tudomány által eddig eléggé nem is ismert területen, Abissziniától délre az éjszaki szélesség 2-ik fokáig lenyúló vidéken lesz szervezendő a negus fenhatósága alatt, de oly nagy önállósággal, hogy a főkormányzó, Mourichon francia diplomata, felségi jogokkal fog birni a háború és béke ügyeiben is. A negus, Menelik, épen ez idő tájtban élvezte az olaszokon nyert győzelmének dicsőségét, s fölülte kedvezőlen nyilatkozatokat tett a herceg előtt az olaszok katonai tehetségéről. *Henrik* herceg ez értesülését úti level alakjában megírta a párisi «Figaro»-nak. A közlemény Európaszerte nagy meglepetést keltett, az olasz hadsereg tisztjeit pedig valóságos lázba ejtette. Egy fiatal olasz hadnagy, *Pini*, azonnal párbajra hitta ki az orleansi herceget; de csakhamar *Albertone* olasz tábornok követelte magának az olasz hadsereg becsületéért való sikra szállást. Mielőtt azonban *Albertone* tábornok és az orleansi herceg segédei találkozhattak volna, egész váratlanul *Viktor Emanuel* turini gróf, az olasz király unokaöccse is fellépett, s noha *Henrik* orleansi herceggel testvérbátyja után sógorsági viszonyban van, első sorban ő kívánt megveredni a herceggel.

Henrik herceg e közben Afrikából Franciaországba haza térván, a turini gróf kihívását elfogadta s vele déli Franciaország egyik határhelységének, Vaucresson-nak az erdejében karddal meg is verekedett a múlt aug. 15-ikén, hajnali 4 óraker. *Henrik* herceg segédei voltak gróf *Leontieff* és *Mourichon*, a turini gróf segédei pedig gróf *Avogrado* és *Vicino Pallavicino* ezredesek. A küzdelem 26 perczig tartott, miközben a felek ötször csaptak össze. A vezénylést fölváltva *Leontieff* és *Avogrado* teljesítették. Az első összecsapásnál *Henrik* herceg a jobb keze fejére kapott egy könnyű vágást; a második összecsapásnál oly közel nyomultak egymáshoz, hogy el kellett őket választani; a harmadik összetűzésnél *Viktor* herceg kapott karczolatot ugyancsak a jobb kezén; végre az ötödik támadásnál *Henrik* herceg az alsó teste jobb oldalán kapott oly erős vágást, hogy a segédek a további verekedést megtiltották s a küzdelem befejezettnak nyilvánítták. Erre az orvosok *Henrik* herceg sebeit bekötötték, miközben ő kezét a turini grófnak nyújtva így szólt: «Engedje meg fen-

segéd, hogy a kezét megszoríthassam.» A fölindultágtól remegő ellenfél elfogadta a feléje nyújtott jobbot s aztán segédeivel együtt eltávozott.

A megsebesült *Henrik* herceget a turini gróf távozása után nagybátyja, *Aumale* herceg kastélyába szállították barátai, hol pár nap mulva üdülni kezdett különben eléggé súlyos sebeiből.

A két fiatal herceg közel egykorú. *Henrik* herceg 30-dik évében van. *Viktor Emanuel* azonban csak 27 éves, mert 1870 nov. 24-ikén született Turinban. Második fia az 1890 január 18-án elhalt *Amadeo* hercegnek, a ki 1870-től 1873-ig Spanyolország trónján ült. Bátyjának, *Emanuel* aostai hercegnek, *Helna* orleansi hercegnő, *József* főherceg vejének a nővére a neje, a kihez *Henrik* herceg igen közeli rokon. *Viktor* herceg a «Piemonte reale» nevű lovas ezredben szolgál őrnagyi ranggal s ugyancsak őrnagya a porosz vértess testőrezrednek is. Szép sugár növesű, élénk szemű, szökés hajszú, csinos és kellemes megjelenésű fiatal ember, kiből első tekintetre fölismerhető a tökéletes gavallér. Két évvel ezelőtt, bátyja lakodalmán Londonban igen föltűnt nyájias, de férfias modorával, s az egész orleansi hercegi család megkedvelte. Az olaszok előtt eddig is nagyon népszerű volt, most pedig rajongnak érte, mint az olasz hadsereg becsületének diadalmas megmentőjéért. Hiába bizonygatja *Rudini* olasz kormányelnök, hogy a párbajnak a politikához semmi köze; az olasz nemzet és hadsereg soha sem fogja *Viktor Emanuel* hercegnek elfelejteni, hogy az olasz név és becsület védelmére ily lovagiasan sikra szállt.

JANICSÁR.

(XVII. századbeli festmény után.)

BALASSA MENYHÉRT.

(A széleskúti templomban levő sírelékéről.)

KÉPEK A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

UTCAI RUHA GALAMBSZÍNŰ FOULARDBÓL. (Hátulról nézve.)

ELBERT IMRE.

1868—1897.

Szép remények, melyekben már is oly annyira biztunk; a jövődönök örömet fölismer hivatottja; fiatal ember, a ki tanul, fejlődik és eltelt örömmel, várakozással, a «*Tamora*» opera szerzője halt meg élete tavaszán, zeneköltői fakadásában. Alkotása nem sok, de a kedves, a kiválasztott szellem műve, mely igéri, hogy gyönyörködtetni és alkotni fog. Mi pedig várjuk és reméljük, mikor egyszerre csak megsemmisül. Megdőbönt korai elveszése, megráz sorsa, hogy kétszeresen kellett elvesznie, először elméjére borulván sötétség, aztán koporsójára a hant.

Sokan mondják, hogy ritka költői szellem, zenei lángelme volt. Mindig úgy tetszik, hogy a korai halál kegyetlen s a rövid élet elpusztításával hosszú élet díszét és dicsőségét semmisíti meg. Költői lélek szállt el benne, az bizonyos. Utána a «*Tamora*» opera maradt, és egy másik megkezdett opera, aztán pár zenedarab. Zene-költészeti irodalmunkban, mely lassan, nehezen fejlődik, elég, hogy fentartsa *Elbert* Imre nevét. Ezekben sok a költészet, az önállóságot vívó eredetiség, a tehnikai ügyessége és a színek frissessége.

Rövid idő alatt két fiatal magyar zeneköltőt veszítettünk, a mint feltűntek. Szabados Károly, a «*Viora*» ballet szerzője szintén elhomályosult lélekkel élte meg műve színrejutását. *Elbert* Imre 1895 okt. 4-én, mikor az operaszínházban «*Tamora*» operáját adták, még hallotta, élvezte a siker zaját, de már beteg.

Aug. 29-ikén reggel halt meg 29 éves korában a budai Szent János kórház legszomorúbb osztályában, a hol az élő halottakat vigyázzák meg, hogy megállapítsák, vajjon feldúlt lelkek csöndes-e, vagy környezetök szeretete sem bírja fékezni. *Elbert* Imrének csak szegény öreg anyja volt.

«*Tamora*» operája után, melyet *Várady* Antal drámájának szövegére szerzett, a közoktatásügyi miniszter 2000 forint évi segélyben részesítette, hogy tehetségét a napi gondoktól fölmentse. Új dalműhöz kezdett, melyhez *Jókai* szolgáltatót szöveget. Ez «*Imetullah*» címet kapott; első felvonása kész s néhány töredék belőle. Beteg-

sége munka közben lepte meg s többé nem dolgozhatott. Az epilepszia már régen gyötörte s irtózatosan támadta meg.

Elbert néhány apróságot, csárdást, táncdarabot is írt, de ezek kevéssé ismeretesek s dalművét is hamar levették az opera műsoráról a sajtó minden tiltakozása daczára. Azok, a kik készülő új operájának egyes részleteit hallották, elragadtatással nyilatkoztak azok szépségei felől.

Porainak a város díszirt adott a kerepesi temetőben, koporsóját pedig elborították a koszorúk.

PÁRISI DIVATLEVEL.

A rendkívül erős tavaszutó és nyárelő hónapjait szép időjárás követte, s habár a naptár szerint beállott őszi idény küszöbét már átléptük, őszi toilettet, kalapokat és egyéb divatcikkeket alig látunk. Mindezek daczára irányadó divattermekben a minták tarka változatossága nagyon meglepő. Ruhakelmék dolgában a könnyű szövettől angol plaid és Cheviot-félék az uralkodók, és ha a szövet tartósságát, a minták rendkívüli csínját figyelembe vesszük, nem csuda, ha e divat már most is nagy kelendőségnek örvend. Nem kevésbé kedveltek a belga és francia vékony szövettől egyszínű posztók, különösen a zöld szín sokféle árnyalataival, míhez aztán a fekete, sötétkék és sötétbarna bársony-derekak, Cape-ok és kabátkák pompásan illenek. Estélyre, ebédhez, vagy fogadási estélyekre a nehéz brokát-selyem, esetleg angol bársony ruhák az elsőbbség. Gazdagon hímzett és drága cipkével díszített ruhák, minél több ékszer, nevezetesen ritka nagyágú smaragdok és opálok, végre pedig a mindezekben való változatosság arról tesznek tanúságot, hogy a fényűzés gyakran a jó ízléssel is ellenkezik. A londoni jubileumi ünnepélyek az uszályt annyira megkedveltették, hogy ismét lábra kezd kapni. Láttunk rengeteg bőségű sétaruhákat elég hosszú uszályllyal, miből bátran azt következtethetjük, hogy az estélyi, vagy ebédhez való öltözeteknél még kevésbé fog elmaradni. A divat egyelőre Londonban kezd terjedni; kívánatos, hogy a csatornán innen lábra ne kapjon.

Nagyon csinosak a magas övek, melyek részben a fűző-vállat is pótolják; olyan hölgyeknél pedig, a kik a fűzést egészségi szempontból nem tűrhetik, a könnyű selyemből, esetleg tüllből, vagy egyéb finom szövettől készült övek örvendenek általános kelendőségnek. Az ide mellékelt képen látható utcza ruha galambszínű virágos selyem foulardból készült; a derék, valamint a szoknya szabása rendkívül elegáns. A Bolero kabátka vállrojtjai guipure cipkével vannak szegélyezve. A zubbonyzabású derék elejét crème-színű cipkék díszítik. A fehér virót szalmakalap fehér fátol csokraival, négy fehér-fekete toll, valamint egy eléggé nagy fehér rózsabokréta nagyon illik a ruhához. Az egész öltözet minden egyszerűsége mellett is ez a londoni izléstelen ruhánál, melyeken meglátszik, hogy egy rendkívüli ünnepély hatása alatt készültek. A magas sarkú cipőket azonban, melyeket Párisban most viselnek. Londonban, mint Bécsben és Budapesten sem igen kedvelik, s így az ellentétek egymást ismét kiegyenlítik.

Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Esti fény. Kolozsvári ormok. *Irta dr. Nagy Mór.* Kolozsvárt 1897. Szerző verskötetei, melyek sűrű egymásutánban követik egymást, világosan mutatják, hogy Nagy Mór, kinek tehetségét a hivatalos elfoglaltság egészen más téren köti le, mily előszeretettel műveli a költészetet; az a műgond pedig, melylyel verseit írja, arról is tanúskodik, hogy komolyan veszi hivatását. Tehetségét azonban igazságos mértékkel mérni nem könnyű feladat. Vanak költői gondolatai, melyek egészséges magvát teszik egy-egy versnek; a külső világot nem a maga fakó valóságában, hanem a költészet varázs-fátyla alatt látja; nehéz formákban könnyedén mozog, olykor szinte virtuózitásig viszi a rímlelést. De van számos fogyatkozása is. A tartalom gyakran szétfolyik kezében s nem egyszer zavarossá válik; a jó rimeket erőltetve gyártja; képzeletének szárnya lankadtá lesz, és a mi legnagyobb hibája, kevés érzéke van a belső forma, a kompozíció iránt.

UTCAI RUHA GALAMBSZÍNŰ FOULARDBÓL. (Előlől nézve.)

Innen van, hogy versei erős, egységes hatást nem tesznek. Nagy Mór költeményeiben a reflexív elem bír túlyomossággal; de nem száraz okoskodásokat szed rímekbe, nemcsak esze, hanem szíve is működik; sőt az érzések hullámlása s a képzelet háborgása sokszor egészen ködbe borítja a gondolat fényét, mint pl. a «Jelenések» című versben, a mely különben aligha nem Arany János «Álom—való» című költeményének hatása alatt született. Versei gyakran mozognak hazafias eszmekörben, de még többet foglalkozik a kor ferdeségeivel, melyeknek állhatatosan ostromozója. Saját magával és verseivel szintén sokat foglalkozik; bár többnyire humoros hangon, de nem minden keserűség nélkül. Látszik, hogy érzi tehetségét, s fáj neki, hogy a külső elismerés még sem jut osztályrészeül. Mi Nagy Mór, minden hibái és fogyatkozásai dacára szintén figyelemre méltóbb tehetségnek tartjuk, mint általában. A kötetben néhány gondos fordítást is találunk Berangertől, Heinétől. Álljon itt mutatványul egy e műfordítások közül:

A koldusok.

(Béranger. 1812)

A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!	A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!
--	--

Dicsérjük zengő nyelven, Becsüljük a szegényt! Boszolja meg a szellem A kolduló érnét.	Sok nagyok a pompában Sorsa száműzetés. S egy Sándort hordójában Mégvet Diogenész.
---	---

A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!	A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!
--	--

Igen, boldog az ember Az inség kebelén; Szent könyvet a kezében Vidáman vallom én.	Csodáltak palotákat? Ott nyög az unalom. Szegénynek abroszt, ágat Ad egy kevés alam.
---	---

A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!	A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!
--	--

A Parnasszon (igy írnak) Nyomor uralkodott. Mije is volt Homérnak? Koldus-tarisznya, bot.	Penészvirágos ágyra Mely isten szálla ott? Amor siet, hogy áldja A nevető gyomrot.
--	---

A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!	A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!
--	--

Oh ti, gondtele fővell Láthatok hősöket, Sírva, lágy cipővel, Volt facipőiket.	Barátság!... lám, ti dörék, Még el nem költöztök; Ott issza benn a lörét Két katona között.
---	--

A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!	A koldusok A boldogok Egymás között. Üdv, koldusok!
--	--

Magyar nyelvtan, mondattani alapon, második rész, írta *Király Fül.* Második kiadásban jelent most meg e jeles tankönyv, mely a közép- és polgári iskolák II. osztálya számára miniszterileg engedélyezve van s második része a szerző kisebb «Magyar nyelvtan»-ának. Nagy érdeme e könyv szerzőjének, hogy nem mindenben a megszokott csapáson halad s az iskoláskodás bénító nyúgái alól ép oly bátran, mint szerencsésen felszabadította magát, de azért a tantervhez szigorúan alkalmazkodik. Olvasmányai nagy gondnal vannak összeválogatva s különösen dicséretre méltó az, hogy azoknál kellő figyelem van arra, hogy ne csak egy csomó magyarul írt mondat szerkezetet adjon a tanuló elébe, hanem olyan dolgozatokat, a melyek hamisítatlan magyar szellemet lehelnek s a valódi, természetes magyar érzést híven tükröztetik vissza. S épen ezért — nagyon helyesen — a görög s latin tárgyú és eredetű olvasmányok is mellőzve vannak. Igen érdekes része e könyvnek az, hol külön fejezetben tárgyalja a *rokonértelmű szokat* a pedig nemcsak a szócsoporthoz való összehangolását, hanem eszméletű magyarázatokkal és gyakorló feladatok kíséretében. És e tekintetben a könyv bátran üttöröknek tekinthető. E második kiadás lényegében egyezik az elsővel, azonban kisebb javítógató módosításokon kívül a tartalom is bővült, a mennyiben röviden a *helyesírás főbb szabályai* is bele vannak illesztve. Teljes elismerést érdemel a

Koller utóai fénykép után.
ALBERT IMRE.

szervő azért is, mert munkájában a magyarosságot nemcsak tanítja, hanem követi is, szóval olyan könyvet írt, a melyet magyar tanárnak magyar tanuló számára kell írni. A kötet Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s ára fűzve 60 krajczár, vászonkötésben pedig 80 krajczár. A már is sok intézetben elterjedt érdekű könyvet annyival inkább ajánljuk a tanároknak és iskolák figyelmébe, mert igen fontos dolognak tartjuk, hogy a magyar tanuló ifjuság mind tárgyi, mind nyelvi tekintetben teljes gondallal készült kézikönyvből merítse a magyar nyelvre vonatkozó ismereteket.

A magyar nemzeti irodalom történetének vázlata. Polgári és felsőbb leányiskolák részére összeállította dr. *Horváth Cyrill* egyetemi magántanár. Ez iskolai használatra készült irodalomismertető kézikönyv voltaképpen rövidebbre vont alakja a szerző nagyobb irodalomtörténeti kézikönyvének, mely különösen régi irodalmunk alapos ismertetésével vonta magára a figyelmet. Itt főleg a magyar névelvés czéljaira fordított a szerző különösebb gondot, arra igyekeztél, hogy műve ne csak a serdülő leányokat, hanem az irodalmat élvezni érdekelni. Előadása a rövidsége való törekvés mellett is világos, elég könnyen érthető. A szerző, hogy irodalmunk hőseiről és kincséről ne csak elméletileg beszéljen, jól szerkesztett *irodalomtörténeti olvasókönyvet* szerkesztett kis irodalomtörténete mellé, időrendben helyezvén el benne a jól megválogatott olvasmányokat, melyeket, a hol szükséges, tárgyi és számagyarázatokkal világosít. Mind a két kötet az Athenaeum részvény-társulat kiadásában jelent meg csinos kiállításban. Az irodalomtörténet ára 80 kr., a terjedelmes olvasókönyvé pedig 1 frt 20 kr. A gondallal készült kettős munkát ajánljuk az illető iskolák tanárainak figyelmébe.

Petőfi-regék. Péterfi Tamás, a marosvásárhelyi szorgalmas író évek óta fáradozik a «*Petőfi Regék*» gyűjtésén s mielőtt a sajtó alá rendezné, föl hívja mindazokat, a kik a nagy költőtől bármilyen mesét, regét vagy mondat hallottak, hogy azt lejegyezve neki elküldeni kegyeskedjenek. Gyűjtésménye nagyobb regéi: «*Szibériában*», «*Petőfi a Kárpátok szelleme*», «*A székely leány kedvese*», «*Pásztorfin a költőtől*», «*A vén borvises meséje*», stb. A följegyzéseket 1897. szeptember végéig kéri Péterfi Tamás Marosvásárhelyre.

A nemzeti színház szeptember elsején nyílt meg Katona «Bánk bán»-jával, melyet részben szerepváltóztatással játszottak. A főszerepet *Pálfi* játszotta, míg *Bánk* legutóbbi személyesítője, *Szacsvai*, Petur szerepét vette át, *Gabányi* pedig *Tiborcot*. *Jászai Mari* hatással játszotta Gertrudis királynőt, míg *Cs. Alségi* Irma Melinda személyesítője volt.

Az operaszínházban több mint három hónapi szünet után szeptember elsején kezdték meg az előadásokat. Goldmark dalműve, a «*Házi tücsök*» került színre.

A népszínház pályázatai. A népszínház új igazgatója, *Porzolt Kálmán* énekes bohózatra és operette-szövegre egyenként 500 frtos pályadíjat tűzött ki. A beküldési határidőig a bohózatra 21, az operette szövegre pedig 20 pályamű érkezett.

Klasszikai görög színpad. Nagy-Váradon a minap *Jászai Mari* jeles művésznőnk szabad éj alatt emelt színpadon játszotta el Szofoklesz «*Elektra*» tragédiájának főszerepét. Akkor fogamzott meg az eszme, hogy klasszikus művek előadására külön színpad volna állítandó, és mivel az eszme Nagy-Váradon hangzott el, hol állandó színház nincs, egy lelkes kör elhatározta, hogy a klasszikai régi művek előadására Nagy-Váradon szervez színházat, mely a nyári hónapokban vonja magára az érdeklődést. Ebben az ügyben augusztus 26-ikán Nagy-Váradon értekezletet is tartottak. A klasszikai színház helyeül a városról évek távol eső, de kies Püspök-Erdőt szemelték ki. A tanácskozással a fővárosból is többen utaztak le, s a nagyváradi érdeklődőkkel megvitatták a kérdést. A jövőendő színház programjába a magyar hazafias műveket is fölvetették, a színház fölépítésének ügyében azonban a fővárosban is tartanak értekezletet. Az értekezletből 12 tagú küldöttség ment *Schlauch* bíbornok püspökhöz, erkölcsi és anyagi támogatását kikérendő e czélra. *Schlauch* a felvetett eszmét örömmel üdvözölte, annál inkább, mert vele a nemzeti színművészet magasabb és erkölcsi színvonalát is előmozdítandónak reméli. Szívesen ígérte, ugy erkölcsi, mint anyagi támogatását.

MI UJSÁG?

A német császár Magyarországon. A tatai hadgyakorlatokra szeptember 10-ikén érkezik *királyunk* és *Albert* szász király, míg *II. Vilmos* császár szeptember 12-ikén. Szeptember 15-ikén indulnak a fejedelmek *Frigyes főherceg bélyei* uradalmába vadászatokra. Három napi vadászt után uralkodók Pécsen keresztül Budapestre utazik. Vilmos császár még egy napot vadászaton tölt, és szept. 19-ikén éjjel indul Budapestre, hová 20-ikán reggel 10 órakor érkezik. A magyar főváros ünnepélyesen fogadja a császárt, királyunk szövetségését. Pényesen földiszitják az utazókat.

A díszítések tervezése szerint nagyobb szabású díszítés lesz a keleti pályaudvar előtt, a népszínház előtt, az oktagon-téren, Budán az alagútánál, a régi *Ferencz József* kapu helyén és a várban. A díszítések alapját obeliszek képezik, a melyeket zászlókkal, trofeumokkal díszítenek fel. A kivilágításra is nagy készülődéseket tesznek.

Tatán és egész környékén folyik már a munka a fejedelmek elfogadására. Az utakat jó karba helyezték, a várost kicsinosították, s úgy itt, mint a környéken az épületeket, a műtárgyakat tetszős rendbe hozták. *Tata* és *Tóváros* egész területét acetil gázzal fogják világítani, az utcák és terek díszítése iránt is megtehték a kellő intézkedéseket. A bevonulási térer és a közösek területén öt diadalkaput felállítanak. Ő felsége megerkezésének napján este a két közöset fényesen kivilágítják, a tóparton pedig transparenteket álltának fel, mi által a különben is szép fekvésű tó partja a gróf *Esterházy-féle* kastélyból nézve remek látványt fog nyújtani. Szeptember 12-én a gróf *Esterházy-féle* parkban jótékonyozólu bazárt rendeznek gróf *Esterházy Ferencz* védnöksége alatt, s a király megjelenését is várják. Ő felsége előtt megerkezése alkalmával tatai gazdákból alakított 40 tagú bandérium fog lovagolni.

Érdekes házasság. A pozsonyi előkelő körökben az a hír, hogy *Esterházy Miklós* herceg legközelebb eljegyzi *Frigyes főherceg* leányát, *Kristina* főhercegnőt. Az *Esterházy-család* tudvalegőleg mediáztál fejedelmi család és így az egyetlen Magyarországon, a mely a Habsburgokkal, az uralkodóház családjával egyenlő születésű. *Esterházy Miklós* különben is közeli rokonság a főhercegi családdal; anyja, a ki *Croy* hercegnő, testvére volt *Isabella* főhercegnőnek, jövendő arája anyjának. A jegyesek tehát unokatestvérek. Szeptember elsejére a herceg, édes apjával, *Esterházy Pál* herceggel és öccsével, *Esterházy Rudolf* herceggel *Kis-Martonba* megy, a hova megerkezett Londonból *Esterházy Alajos* herceg nagykövetségi áttasé. A négy herceg megteszi az előkészületeket *Frigyes* és *József* ágost főhercegek fogadtatására, a kik a jövő hónap elején látogatnak el a kis-martoni kastélyba. Ehhez a látogatáshoz fűdik most a pozsonyiak az érdekes eljegyzés híré.

Irók és művészek látogatása Boszniában. «Az Osztrák-Magyar monarchia Irásban és Képen» című néprajzi nagy műben Bosznia és Hercegovina leírása is helyet foglal. Ezt a részt magyar, osztrák és szláv írók és festők készítették. A magyarok már elutaztak Boszniába, hogy a helyszínén megtegyék tanulmányaikat. A társaság vezetője dr. *Thalóczy* Lajos, a tud. akadémia tagja, a bécsi *Thereziánium* tanára s a közös pénzügyminisztérium levéltárának igazgatója, ki Bosznia történetével már régen foglalkozik. A társaságban vannak: *Rákosi Viktor*, *Pasteiner* Gyula dr. egyetemi tanár, *Takács* Sándor történétíró, *Roskovics* Ignác, *Háry* Gyula, *Révész* Imre, *Túry* Gyula és *Paar* Géza festők, *Hodinka* Antal szláv nyelvész, *Réthy* László dr. etnografus, *Vágó* Bertalan amatőr fényképész. Ez alkalommal két-három hetet töltnek Boszniában. A társaság Zágrábon át e hó 2-ikán érkezett bosnyák földre, hol első állomásuk *Banjaluca* volt. Szept. 3-ikán indultak a további kirándulásokra, *Jajce*-ba, *Bugojná*-ba, *Jablanicá*-ra. Szeptember 8-ikán érnek a bosnyák fővárosba, *Sarajevóba*, itt két napot töltenek, megnézve *Ilidét* is, ezt a kies és emelkedő bosnyák fürdőhelyet. Innen *Mostarba* és vidékére utaznak, honnan *Brodon* keresztül térnek vissza Budapestre.

Hírnevés vendég Budapestén. A sokat emlegetett olasz tudós, *Lombroso* Cesare, a pisai egyetem tanára, ki a büntetőjogi bírói eljárásban, nevezetesen a bűnesetek lélektani megfigyelésében oly nagy hirre tett szert, a moszkvai nemzetközi kongresszusról hazatérőben augusztus 31-ikén Budapestre érkezett. Több törvényszéki épületet és fogházat megtekintett.

A zentai csata kétszázéves fordulója. Szept. 11-ikén kétszáz éve, hogy *Savoyai Eugen* herceg *Zentánál* végkép megtörte a török uralmat. Most az évfordulót nagyobb díszszel szándékoznak megünnepelni *Zentán*, mint az előző esztendőben ünnepelték. Az *Engén*-szigetén, az ünnepély színhelyén, díszes tábort sátorok álltának fel, a mely alatt a tábort misét *Érdújehelyi* Menyhért, *Zenta* utjonan megválasztott plebánosa, a történettudós mondja. A szigetén lesz társas ebéd, majd délután népiünnep, tombola s este a városban táncszármű. Ezek jövedelmét a zentai győző emlékszoberának javára szánták, melyet a jövő tavasszal álltának fel.

Garay János szobra. *Szegzárdon* október elején leplezik le *Garay János* szobrát. A nagy minta most van egy párisi ércöntőben, a hová jövő héten az «*Obsitos*» domborművét is kiküldik öntés végett. A főszobor a domborművel együtt szeptember végére érkezik vissza *Párisból* *Szegzárdra*. A szobormű leplezése alkalmára *Bohnár* István, a szoborbizottság megbízásából ünnepi emlékalbumot ad ki. Az album részére *Zichy* Mihály most küldte be az «*Obsitos*» illusztrációját. Az albuma idáig *Csók* István, *Márk* Lajos, *Faragó* József, *Garay* Ákos, *Eisenhut*, *Karloucsky*, *Szakszay* Ferencz, *Linek* Lajos adtak illusztrációkat.

Telefon Budapest és Berlin közt. Szeptember elsején közvetlen telefonösszeköttetés nyílt meg *Berlin* és *Budapest* közt, a kereskedelmi érdekeknek nagy előnyére.

A megnyitás reggeli 7 órakor volt, s a kereskedelmi miniszter a megnyitással *Szalay* Pétert, a magyar posta, távírda és telefon elnökgazdáját bízta meg, a ki a német birodalmi postahivatal képviselőjéhez, *Schaffner* államtitkárhelyetteshez intézte az első üdvözlőt, köszöntvén a tahnika e nagy vívmánya után a német császárt és kormányt s éltetvén a magyar királyt és magyar kormányt, *Berlinből* azonnal válaszoltak rá, hogy ezen újabb alkotás a két állam közgazdasági érdekeit híven szolgálva, legyen egyttal kapcsa ezen a téren is a barátságosk és a jó egyetértésnek. Az üdvözlőt elhangzása után *Szalay* a berendezést átadta a nyilvános használatnak, majd az új telefon körül közvetlen munkásságot kifejtett s a megnyitáskor körülötte volt tisztviselőkhöz fordulván, a kereskedelemügyi miniszter és az államtitkár köszönetét tolmácsolta fáradozásáikért. A beszédet az új telefonban daczára a szakadó esőnek és az ezer kilométeres távolságnak, tisztán és jól lehetett hallani. A mű becsületére válik a magyar posta- és távírdaintézet műszaki erőinek. Az új telefont *Kolozsváry* Endre királyi műszaki tanácsos, *Balla* Pál és *Hollós* József kir. főmérnökök terveztek és *Hollós* Miksa királyi mérnök, továbbá *Ottinger* Kornél királyi posta- és távírda-főtiszt építették.

VIKTOR EMANUEL TURIN GRÓF.

HENRIK ORLEANSI HERCEG.

A rendszer és kivétel módozatának megismerésére az orosz kormány is kíváncsi volt és azért egy állami mérnököt ide küldte a mű tanulmányozására. Az osztrák szakkörök is a lehető legnagyobb készséggel járultak hozzá a telefononál osztrák területen haladó részének létesítéséhez.

A vasuti muzeum. Az ezredéves kiállítás közlekedési csarnokát tudvalegőleg vasuti muzeumnak alakítják át. Az új muzeum berendezésének előkészületei nagyban folynak a kereskedelmi minisztériumban *Stetina* József osztálytanácsos vezetésével. Az új muzeum berendezését még lehetőleg ebben az évben akarják befejezni.

Pályadíj a háború ellen. *Nobel* Alfréd a svéd mérnök, a romboló dinamit fölfedezője, kinek Pozsonyban volt nagy gyára, halála előtt alapítványt tett oly irodalmi vagy művészeti műre, mely a háború ellen a leghatásosabban kel sikra. E jutalom 200,000 svéd korona. A svéd törvényhozás által kiküldött bizottság itéli oda a jutalmat, s ez most az első díjat *Verecsagin* Vazul orosz csataképfestőnek juttatta, annak a művésznak, ki képein a csaták öldöklését és siralmát oly megindító festi. *Verecsagin* képeit, melyek jelentékeny része Budapestén is ki volt állítva, mindig úgy tekintették, mint a háború elleni igaztást, mert a jeles csataképfestő a háború siralmait és borzalmaikat tünteti föl. Már 1880-ban egy híres francia kritikus, *Wolff* Albert így írt róla: «*Vajha* a világ nagyjai, a kik palástjuk redőiben hordozzák a béke és a háború sorsát, *Verecsagin* választának meg udvari festőjökül s egész képtárat festésének vele, a mely naponkint arra intse őket, hogy a legvégső szükségig féken tartásák a háború borzasztó furiáját!»

Hibaigazítás. A «*Vasárnapi Ujság*» múlt heti számában id. *Gyalóky* Lajos életrajzában sajtóhibából 1820 volt születési évül téve 1825 helyett, mit ezzel helyreigazítottunk.

HALÁLOZÁSOK.

SZIESZAI LAJOS kir. tanácsos, Szilágymege alispánja, az 1848/49-iki vörös sapkás honvédek főhadnagya, a ki a *Wesselenyi-Balla* pörben mint a *Wesselenyi-család* ügyvédje országos névre tett szert és a ki ismert nevű történétíró is, *Zilahon* hosszas betegség után elhunyt.

Id. **Hosszú József**, az állami számvevőszék alnöke, szeptember 2-ikán elhunyt Budapestén.

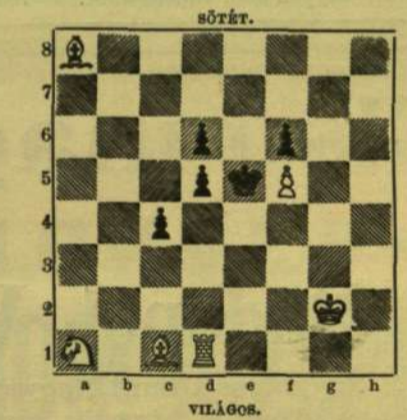
72 éves korában. Az állami számvevőszék föllállítására viselte az alelnöki tisztet. Lelekiismeretes tisztviselő és szeretetreméltó ember volt. Kolozsmegegyében született s a megyének alispánját is viselte; 1867-ben képviselő lett, 1868-ban belügyminiszteri osztálytanácsos, 1870-ben pedig az állami számvevőszék alelnöke. Erdemeiért a második osztályú vaskoronarenddel tüntették ki. Holttestét *Gyula-Telkére* vitték.

Elhunytak még a közelebbi napokban: **GOSZTONYI FÁBIÁN** nyug. ténői plebános, okl. főgimnáziumi tanár, a pannonhalmi Benedek-rend érdemes tagja, 56 éves korában *Zala-Tárnokon*. — **Vasmegeyeri MEZEYER GÁBOR**, Szabolcsmegegye nyug. főpénztárnoka, 85 éves korában *Tiszafüreden*, és **Kemencsén** a családi sírboltban temették el. — **OKOLICSANYI ÁRPÁD**, aranyosmaróthi árvászeki ölnök, 56 éves korában, *Budapestén*. — **Ag geryói és szerdahelyi SZERDAHELYI GYULA**, kapitány, őrmester a magyar testőrségnél, *Bécsben*. — **VÁLLY ISTVÁN** dr., föld-birtokos, orvos, a kulai tankerület miniszteri iskolalátogatója és *Bács-Bodrog* vármegye volt bizottsági tagja, 72 éves korában, *Kulán*. — **Erzsébet-városi CSIKY LAZÁR**, nagy kiterjedésű család és rokonság köztiszteletű aggastyána, 90 éves korában, *Maros-Vásárhelytől*. — **STEINFELD MIHÁLY**, nagybirtokos, *Debreczen* egyik leggazdagabb polgára, 31 éves korában, s nagy részvétől hozták temették el; az egyházi szertartást *Kiss Áron* ref. püspök vezette, s aztán a holttestet az elhunyt mácsi birtokára szállították. — **DÁNIEL GYULA**, magyar kir. postatakarékpénztári számtanácsos, 47 éves korában, *Budapestén*. — **KOKAS KÁLMÁN**, 41 éves korában, *Csornán*. — **REIZNER ENDRE**, *Reizner János* és neje *Molnár Ilonka* 9 esztendő fia, az aradmegeyi *Kerek* pusztán.

BELOPOTOCZKI EUPROZINA, *Belopotoczi* tábort püspök anyja, *Rózsahegyen*. — **Dr. SCHÖNVIETZKY BERTALANNÉ**, szül. *Fóris Gizella*, 31 éves korában, *Pozsonyban* s a *lovriai* családi sírboltban temették el. — **ÖZV. BAYNOVITS ADOLFÉNE**, szül. *Hajdu Anna*, 70 éves korában, *Sopronban*. — **UNGER ULLMANN SÁNDORNÉ**, szül. *Halbauer Irén*, 28 éves korában, *Szatmárott*. — **TERGOVCSICS JENŐNÉ**, szül. *Benczúr Szidónia*, 23 éves korában, *Budapestén*.

SAKKJÁTEK.

2024. számú feladvány. Bertrand E.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2013. sz. feladvány megfejtése. Fridlitzius J.-től.

Világos. Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. He4-d6 — Kd4-e5; (a)	1. ... Kd4-e5; (b)
2. Hd4-e4+ — K. t. sz.	2. Vb1-h2+ — t. sz.
3. Vb1-d3 mat.	3. F v h v. e2-e4 mat.

1. ... b6-d5; (c)	1. ... e6-d5;
2. Vb1-g1+ — Kd4-e5	2. Vb1-e4+ — d5-e4;
3. Vg1-a1 mat.	3. Hd6-f5 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestén: K. J. és F. H. — *Andorfi* S. — *Kovács* J. — *Sárospatakon:* *Gérecz* Károly. — *Csomayán:* *Németh* Péter. — *Grébenben:* *Kovács* Ferencz. — *Zárcszen:* *Ronga* Károly. — *A peiti sakk-kör.*

Szerkesztői mondanivalók.

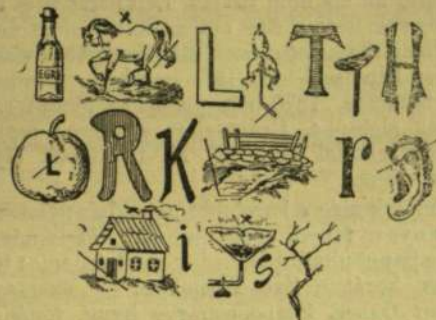
Szágyi harangok. Szűlföldem. Kár, hogy szerző nem tudja elég költőileg és elég szabatosan kifejezni, a mit mondan akar, s verselése is fogyatékos; mert másoktól nem verseiben van költői tartalom.

Nagy-Kikinda. D. J. A kérdezett cím ez: *Mr. Jules Verne*, *Paris*. (Par bonté des Messrs J. Hetzel et Comp. Libraires Editeurs, 18 rue Jacob.)

Század végén. Falun. Az előbbi nagyon rapszodistikus. Compositiója hiányos, verselése egyenetlen, úgy hogy a sikerült részletek és találó vonások daczára sem állhat meg; a másodikat közölni szándékozzunk.

Nem közölhetők: *Borozó*. Búsan stívűt. A szabadság virága. Tavasz bevonulása. Anyámhoz. Bujdosó szerelmek. Változás. Hasonlat. Haza szeretet. Vihar előtt. — *Kijózanodás*. (Viszatasztító). — *Szép volt a lány*. (Van benne hangulat; de tartalma csak ködpára, mely néhány harmatszóppá válik). — *A proféta halála*. (Verselése annyira zakatoló, hogy alig lehet olvasni.)

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 34-ik számában közölt képtalány megfejtése: Nem az iskola, hanem az élet számára tanulunk.

Heti naptár, szeptember hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. Lists dates for the month of September.

Felolvasó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Hamisított fekete selyem. Egészünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből és a hamisítás rögtön kiderült...

Czimbalmok

Vese, húgyhólyag, húgydara és közsó-vény-baktériák ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által...

Salvator

Kellemes ízű! Könnyen emészthető! Kapható ásványvízforrásokban és gyógyszerüzletekben.

Kárpitos munkákban

Elvállalok úgy megrendeléseket, mint átdolgozásokat mérsékelt árák mellett. Évek során át Angliában való munkálkodásom feljogosított engem az igéret tevésre...

STEINER LIPÓT kárpitos és díszítő

Koronaherceg-utca 3. II. udvar.

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírmintás készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szűrtet szepi, májfoltot, pattanást, bőrképet (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos arcszínűt kölcsönöz...

Legjobb és leghíresebb pipere hölgyor: a La VELOUTINE

ŐS BUDAVÁRA.

Uj szeptemberi műsor: Külön belépő díj nélkül, a nyílt színpadon. Carmencitta, spanyol táncosnő. Brothers Avello, komikus némajáték. Brothers Forrest, zenébőlvezők.

Alapított 1864. Vegyi tisztító és kelmefestőgyár BERKETZ ISTVÁN

Kitüntelve az 1878. évi párisi világkiállításon. Kitüntelve az 1876. évi bécsi világkiállításon. Kitüntelve az 1876. évi szegedi országos kiállításon. Kitüntelve az 1855. évi budapesti országos kiállításon.

CHOCOLAT MENIER

Az arczsin fiatal fénye és üdesége.

A Dr. Lengyel Frigyes-féle nyírfabalsamnak szigorúan a hazánál utasítás szerinti alkalmazása által a felső bőr lehámlik lassankint és az ezen módon tisztított aló bőr fiatal fényben és üdéséggel jut felszínre.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat. Szpecialitásai: b) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz.

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a vasas éhínbort. Kinek van szeplője? Ezek mennek Carlsbadba vagy rossz gyomrát kizsírják és újra jól emésztésnek...

Magy. kir. szabad. Osztálysorsjáték.

Az Első magy. kir. szabad. osztálysorsjáték sorsjegyei kaphatók: A Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság váltóüzletében Budapest VI. ker., Andrassy-út 5. szám.

Első magyar Asbest-áru gyár betéti társaság Budapest, VI. kerület, Sziv-utca 18. szám.

Nagyságos Uram! Nagyságos Asszonyom! Korszakos találmányról adunk hírt Nagyságodnak. Hosszu kísérletezésnek, fáradságos kutatásnak eredménye ez a találmány. Miltán illeték a szakindóság dr. Högyes urat dicsegetés elismeréssel, hogy találmányával módot adott az emberi test egyik fontos szervének, a lábának épségben tartására, míóltal elejét lehet venni sok súlyos bajnak.

Karinthiai Római forrás. legtisztább, szénsavdús, alpesi savanyúvíz, kitűnő hatásal mindenféle betegségnél legbiztosabb asztali víz. Magyarországi főraktár: KOLLER TESTVÉREK győgytára a Nagy Kristóf-hoz Bpest, Kristóf-tér.

Parisban aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve. Irén crem. Irén arczpor. Irén szappan. Irén szájvíz. Irén fogpor. Irén haj- és szakálmóvesztő. HEISZLER FERENCZ gyógyszerésznél ZENTÁN. 7304 Alapított 1820.

RÖSER JÁNOS nyilv. tan- és nevelő-intézete BUDAPEST, Aradi-utca 10. szám, Róser-ház. Ezen intézet alapított 1853-ban. Eddigi tanulóinak száma 14.211; magában foglalja a nevelő-internátust, a felső kereskedelmi iskolát, a polgári iskolát, a Róser János, Budapest, VI., Aradi utca 10.

LOHSE-féle LILJOM-RIZSPOR. rendkívül finom, bársonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi Poudre de riz és zsíros rizspornál, a bőrhöz kitűnően s láthatatlan tapadó. Fehér és rózsaszinben szőkék számára, sárga (rachel) barnák számára; doboza 2 frt. Vételnél mindenkor a teljes cégre kell ügyelni: GUSTAV LOHSE BERLIN, 45. Jägerstrasse 46. kir. udvari illatszerész.

A szépség. La beauté.

Minden lélek szépségét kőröti az Original-Pasta POMPADOUR dr. Rix A. (Bécs) készítménye...

Frank Kati k. a. M/n. Frankfurtból már évek óta így rendel: «Sziveskedjék mint rendszeresen 5 Pasta Pompadour M/n. Frankfurtba küldeni...»

Wilhelmine Rix dr. özvegye és fia. 40 év óta egyedül készítője a valódi Original-Pasta Pompadournak.

Levélbéllyeg-kereskedés PRÜCKLER J. C. Budapest, IV., Régi posta-u. 5. Alapított 1876. 7240

Főiskolai igazg. orvos Dr. KUN ZOLTÁN kiroprált gyógyszerel. Vértékző labdacok, Hurut labdacok, Női betegségek...

A legszebb REINISCH TESTVÉREK kereskedelmi kertészete, VII. kerület, Gizella-ut 33. szám. VIRÁGCSARNOKA

dr. SPITZER-féle arcztisztító kenőcs, bőrszépítő szappan. Budapest, Király-utca 12. sz. Török J. gyógyszerháza.

Legézszerűbb sámfá kapható FÖLDVÁRY IMRE férfi divat és fehérnemű raktárában. Budapest, IV., Koronaherez-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7301

Magasabb nőnevelő-intézet. A Horváth-féle nőgymnáziumban, valamint a hozzácsatolt elemi és ipariskolában...

Kathreiner-féle Kneipp malátá-kavé. Ejnye be jó!

Kwizda-féle Fluid. A kigyó védjegygel. Turista-fluid. A kigyó védjegygel.

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Fekete selyemkelmék. GRIEDER ADOLF ÉS TSA selyemkeltető-gyárak szövetésége Zürich. 6953

Tessék kísérletet tenni! patkány pusztító-szer. Bámulatos hatását és biztos sikerét ezernyi ezer elismerő nyilatkozat bizonyítja.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legistább égvényes SAVANYUKUT

Csak 4 1/2 forintért. szállítás az én világhírű húzó harmonikámat a BOHEMIÁT hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház-rátéttel.

Czerny-féle Keleti rózsatej fiatalos arczbőrt. szerez, mely semmi más szer által el nem érhető; kitűnő hatású májolt, szepöl, pórsenések, bőrtatka, nem szép arczvörösség...

Feszty társaság palotájában Városliget. Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem óriási körkép. Látható: reggel 9 órától esti 8 óráig

37. SZÁM. 1897. BUDAPEST, SZEPTEMBER 12. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG 8 frt... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK 5 frt...

II. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR MAGYARORSZÁGON.

TÖRTÉNETI FONTOSAGÚ napok elé néz Magyarország, különösen pedig Budapest fő- és székváros. A Tata környékén közelebb tartandó hadgyakorlatok alkalmából II. Vilmos német császár látogat el hazánkba...

A királyi palotában és a fővárosban nagy előkészületek történnek a ritka vendég méltó fogadására, ki mint ő felségének személyes barátja és hatalmas szövetségese nem pusztán udvariasságból tekinti meg a magyar király székvárosát...

Lapunknak sem nem hivatása, sem nem föladata, hogy e fejedelmi látogatás politikai jelentőségét tárgyalja. Minket csupán a látogatás ténye érdekel, mint olyan jelenség, melyben hazánk önálló állami létének tekintetbe vételét, sőt megtisztelését láthatjuk egy olyan uralkodó részéről, a ki mind személyes tulajdonainál, mind nagy hatalmánál fogva a legelső koronás fők közé tartozik Európában.

II. Vilmos császárt nemcsak jól ismeri, hanem őszintén tiszteli is a magyar nemzet, s épen ezért örömmel és lelkesedéssel üdvözi őt, mint a magyar király vendégét, hazánk földjén, kivált az ősrégi Budavárában, hol bizony már jó régóta vajmi ritkán fordulnak meg idegen koronás látogatók, különösen a nyugatiak, kikre nézve mintha a bécsi Burg volna kelet felé tett utazásaikban a véghatár. Az országok és népek személyes megismerése végett sokat utazgató II. Vilmos császárt sem a hagyományos szokás, sem Bécs féltékenykedése nem tudja megakadályozni, hogy át ne lépjen a Lajta vonalán és ünnepies látogatást ne tegyen hatalmas szövetségeseinél, a magyar királynál ennek igazi otthonában, a budavári királyi palotában, mely épen most kezd hatalmas és pompás új építkezésekkel gyarapodni, hogy a legnagyobb fényt és kényelmet kívánó fogadások és ünnepélyek tartására is királyilag nagyserű lehessen. II. Vilmos császár különben csak uralkodói minőségében lesz új vendége ennek a palotának. Egyszer már nevével együtt

két napig tartózkodott benne, 1885 szeptemberében (11. és 12-én), mikor mint felejthetetlen trónörökösünk, néhai Rudolf főherceg benső barátja első országos kiállításunk megtekintése végett járt Budapesten. A német császári koronát akkor még nagyatyja, I. Vilmos viselte, ő neki pedig, mint

Frigyes trónörökös fiának, csupán «Poroszország hercege» czímre volt, s legfőkébb csak a természet renje alapján remélhette, hogy valaha a messze jövőben talán ő is trónra juthat. Azonban az emberi számításokon felül járó Gondviselés váratlanul meggyorsította az előhaladását. Az agg I. Vilmos császár 1888 márcz. 9-én

II. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR.